

Voorzieningen voor jongeren in de Rivierenbuurt

Amsterdam, 10 februari 1998

Lea Grubben
Gert Jan Slump

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Vrije tijd	5
2.1	Stichting Welzijn Rivierenbuurt - Jongerenwerk	5
2.2	Stichting Welzijn Rivierenbuurt - Sportbuurtwerk	7
2.3	Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid	8
2.4	Marokkaanse Werkgroep	9
2.5	Overige voorzieningen	10
2.6	Overleg en samenwerking	10
3	School	13
3.1	Stadsdeel Rivierenbuurt - Leerplichtfunctie	13
3.2	Stadsdeel Rivierenbuurt - RMC-functie	14
3.3	Overige voorzieningen	15
3.4	Overleg en samenwerking	16
4	Aan het werk	19
4.1	Arbeidsbureau Zuid	19
4.2	Maatwerk Amsterdam	20
4.3	Overige voorzieningen	20
4.4	Overleg en samenwerking	21
5	Hulp en advies	23
5.1	Bureau Jeugdzorg Zuid	23
5.2	Stichting Streetcornerwork - Team Zuid	24
5.3	Overige voorzieningen	26
5.4	Overleg en samenwerking	26
6	Leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit	29
6.1	Politie - Wijkteam Rivierenbuurt	29
6.2	Bureau HALT	30
6.3	Stadsdeel Rivierenbuurt - Buurtaanpak	31
6.4	Overige voorzieningen	31
6.5	Overleg en samenwerking	32
7	Samenvatting en conclusies	33
7.1	Vrije tijd	33
7.2	School	34
7.3	Aan het werk	35
7.4	Hulp en advies	36
7.5	Leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit	37
7.6	Overleg en samenwerking tussen instellingen	38
7.7	Overleg met jongeren	40
	Bijlagen	
Bijlage 1	Adressen en contactpersonen van in dit rapport genoemde instellingen	41
Bijlage 2	Interviewvragen aanbodonderzoek	43
Bijlage 3	Overzicht bevolkingssamenstelling Rivierenbuurt	45
Bijlage 4	Definities uit het GFO - Sociaal Cultureel Werk	47
Bijlage 5	Activiteitenoverzicht jongerenwerk en sportbuurtwerk Stichting Welzijn Rivierenbuurt - eind 1997	49
Bijlage 6	Overzicht van instellingen voor jeugdgezondheidszorg, jeugdbescherming en jeugdhulpverlening in de regio Zuid en het ROA-gebied	51

Bijlage 5 Activiteitenoverzicht jongerenwerk en sportbuurtwerk Stichting Welzijn Rivierenbuurt - eind 1997

* project/activiteit start per 1/1/1998

ABOV = Amsterdamse Boks- en Ontspanningsvereniging (boksen, fitness en aerobic)

activiteiten	specificatie	terrein	functie (zie bijlage 4)	uitvoering	locatie	frequentie/periode	dag	doelgroep	bereik
kickboxen jongeren	SWR faciliteit t.b.v. cursus voor beginners en gevorderden	vrije tijd	1 vorming/educatie 2 ontmoeting/recreatie	ABOV + jongerenwerk	ABOV ruimte	3x 3 uur/week	ma. 19.00-22.00 wo. 18.30-21.00 vr. 19.00-22.00	15-25 jr.	15-25 jr.
kickboxen tieners	SWR faciliteit t.b.v. cursus voor beginners en gevorderden	vrije tijd	1 vorming/educatie 2 ontmoeting/recreatie	ABOV + jongerenwerk	ABOV ruimte	2x 1 uur/week	wo. 17.00-18.00	10-15 jr.	8-12 jr.
huiswerkbegeleiding		vrije tijd en school	1 opvang 2 dienstverlening/voorlichting	jongerenwerk	jj.centrum 't Plein, binnenkort naar JAW	2x 2 uur/week	ma. 15.30-17.30 di. 15.30-17.30	10-15 jr.	8 per keer, vooral Marokkaanse jongens, ook Turks en NL.
inloop jongeren	- inloop - computerles - workshop muziek * - zaalvoetbalcompetitie * - filmavond/voetbalavond *	vrije tijd	1 ontmoeting/recreatie 2 opvang 3 vorming/educatie 4 cultuur/creativiteit	jongerenwerk	jj.centrum 't Plein	3 x 3 uur/week	di. 19.00-22.00 wo. 19.00-22.00 vr. 19.00-22.00	15-25 jr.	15 à 30 jongeren, 10 tieners uit de Pijp (computers), 20 jongeren (70% marokk., 10% turks, 10% Sur., 10% NL)
meidenclub	wisselende activiteiten, eigen inbreng	vrije tijd	1 vorming/educatie 2 ontmoeting/recreatie 3 opvang	jongerenwerk	vrouwencentrum Boeket	1x 2 uur/week	di. 16.30-18.30	10-15 jr. / meiden	11-15 jr., 5 meiden, gemengde nationaliteit
inloop tienermeiden	t.b.v. instroom meiden - inloop - computerles - creatief - workshop muziek *	vrije tijd	1 ontmoeting/recreatie 2 opvang 3 vorming/educatie 4 cultuur/creativiteit	jongerenwerk	jj.centrum 't Plein	1x 1 uur/week	wo. 15.00-16.00	10-15 jr. / meiden	9-13 jr. 15 marokk. meiden die ook in de Brug en Boeket komen
tienermeiden club	- inloop - creatief - uitstapjes	vrije tijd	1 ontmoeting/recreatie 2 opvang	jongerenwerk	buurtcentrum de Brug	1x 1,5 uur/week	di. 16.00-17.30	10-15 jr. / meiden	10 Marokkaanse meiden
muziekproject * (excl. workshops, zie inloop)	1 oefenruimte beschikbaar voor vrijwilligers 2 begeleiding van deze vrijwilligers	vrije tijd	cultuur/creativiteit	jongerenwerk	jj.centrum 't Plein	1 elke avond 2 1x uur/week		15-30 jr.	20-30 jr. / jongens
naailes jonge vrouwen (bij gebrek aan belangstelling vervalt dit per 1/1/98)		vrije tijd	1 opvang 2 vorming/educatie	jongerenwerk	vrouwencentrum Boeket	1x 2 uur/week	ma. 13.00-15.00	18-25 jr./vrouwen	allochtone jonge vrouwen (mn. Marokkaans)
Jongeren Activiteiten Winkel (JAW)	- spreekuur - inloop	vrije tijd en hulp & advies	1 dienstverlening/voorlichting 2 ontmoeting/recreatie	jongerenwerk	winkel Amstelkade	3x 5 uur/week + op afspraak (wordt 5x 3 uur, 11.00-14.00 *)	di. 12.00-17.00 wo. 12.00-17.00 do. 12.00-17.00 en op afspraak	10-25 jr.	vooral allochtone jongens ouder dan 18 jaar, 8 per keer, 5% meiden
zelfverdediging tieners		vrije tijd	vorming/educatie	jongerenwerk		1x 1 uur/week	wo. 17.00-18.00	10-15 jr.	10-16/17 jr.
inloop tieners	- inloop - computerles - creatief - workshop muziek *	vrije tijd	1 ontmoeting/recreatie 2 opvang 3 vorming/educatie 4 cultuur/creativiteit	jongerenwerk	jj.centrum 't Plein	1x 2 uur/week	wo. 16.00-18.00	10-15 jr.	40 tieners, helft jongens helft meisjes (zie % verdeling hierboven)
vakantieactiviteiten voor tieners	aanvullend op reguliere programma	vrije tijd	ontmoeting/recreatie	jongerenwerk		2 dagdelen per week schoolvakanties		10-15 jr.	ongeveer 25 jongens en meiden per activiteit, 90% all.

activiteiten	specificatie	terrein	functie (zie bijlage 4)	uitvoering	locatie	frequentie/periode	dag	doelgroep	bereik
sportinstuif		vrije tijd	ontmoeting/recreatie	jongerenwerk	Catharina gymzaal	1x 1,5 uur/week	vr. 16.00-17.30	10-15 jr.	25 marokk. jongens, 8-15 jr.
naailes meiden		vrije tijd	1 opvang 2 vorming/educatie 3 ontmoeting en recreatie	jongerenwerk	vrouwencentrum Boeket	1x 2 uur/week	vr. 15.45-17.45	12-18 jr./meiden	12 meiden, 10-18 jr., vooral marokk.
vakantieactiviteiten voor jongeren	aanvullend op reguliere programma	vrije tijd	ontmoeting/recreatie	jongerenwerk		2 dagdelen per week schoolvakanties		15-25 jr.	ongeveer 25 jongens en meiden per activiteit, 90% all.
fitness/conditietraining	open inloop en lessen	vrije tijd en leefbaarheid	1 ontmoeting/recreatie 2 vorming/educatie	jongerenwerk + sportbuurtwerk + ABOV	ABOV ruimte	2x 2 uur/week	di. 16.00-18.00 do. 16.00-18.00	10-15 jr., volgens officiële omschrijving: overlast veroorzakende jeugd in Noord-Oosthoek	10-15 jr., 8 per keer, vooral Marokkaanse jongens, niet de straatjeugd uit de Noord-Oosthoek
Kung Fu	SWR faciliteit t.b.v. cursus	vrije tijd	1 vorming/educatie 2 ontmoeting/recreatie	Mar. werkgroep	lokaal Jekerstraat	1x 2 uur/week	do. 19.00-21.00	10-20 jr.	10-20 jr.
karate	SWR faciliteit t.b.v. cursus	vrije tijd	1 vorming/educatie 2 ontmoeting/recreatie	Mar. Werkgroep	lokaal Jekerstraat	1x 2,5 uur/week	di. 19.00-21.30	15-25 jr.	25 marokk. jongens
sport en spel op pleinen	aanvullend op Rivergames	vrije tijd en leefbaarheid	1 opvang 2 ontmoeting/recreatie	sportbuurtwerk	zie 5 pleinen Rivergames	1 dagdeel per week per plein	met goed weer 1 doordeweekse middag per plein	jeugd op pleinen in Rivierenbuurt	5 pleinen
zaalvoetbal buurtjeugd	gericht op regels, techniek, tactiek	vrije tijd en leefbaarheid	1 opvang 2 ontmoeting/recreatie 3 vorming/educatie	sportbuurtwerk		1x 1,5 uur/week	vr. 16.00-17.30	10-15 jr.	9-14 jr., 25 jr., bereik 45 verschill., 90% all.
tijdelijke activiteiten i.h.k.v. sportstimulering	1 zelfverdediging 2 skatelessen/demo 3 toernooien	vrije tijd en leefbaarheid	1 opvang 2 ontmoeting/recreatie	sportbuurtwerk	wisselend	wisselend			
Rivergames	vast programma op verschillende pleinen	vrije tijd en leefbaarheid	1 opvang 2 ontmoeting/recreatie	sportbuurtwerk	Vechtstraat Kennedyplein Meerhuizenplein Roerstr/Jekerstr Dongeplein	april/oktober	met goed weer 1 doordeweekse middag per plein	4-16 jr. die overlast veroorzaakt op pleinen	7-15 jr., vooral allicht. jongens en meiden
sportweekend	weekend met groep jongeren	vrije tijd en werk	vorming/educatie	sportbuurtwerk + jongerenwerk	via Sportservice Noord Holland	2x per jaar weekend	2 weekends	15-25 jr.	15 jongens en meiden, 15-25 jr.

1 Inleiding

Voorafgaand aan de formulering van haar jeugdbeleid, heeft het bestuur van stadsdeel Rivierenbuurt gekozen voor een inventarisatie van voorzieningen voor en behoeften van de jongeren in het stadsdeel.

In 1997 heeft de gemeente Amsterdam subsidies toegekend aan innovatieve projecten gericht op de ontwikkeling van het preventief jeugdbeleid in de stadsdelen. Het onderzoek naar jongerenvoorzieningen in de Rivierenbuurt en de wensen van jongeren daaromtrent, is in dit kader door de centrale stad gesubsidieerd.

De Stichting Alexander is uitgenodigd om de vraagzijde middels jongerenpanels in kaart te brengen. Aan bureau Van Dijk, van Soomeren en Partners (DSP) is gevraagd een onderzoek te doen naar het aanbod aan jongerenvoorzieningen.

Dit rapport is het resultaat van het onderzoek naar de aanbodzijde.

Omdat beide onderzoeksbureaus bij de uitvoering een eigen traject zouden volgen, was (tussentijdse) afstemming van essentieel belang. Om die reden is een begeleidingscommissie ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van het stadsdeel, Stichting Welzijn Rivierenbuurt, Stichting Alexander en onderzoeksbureau Van Dijk, Van Soomeren en Partners.

Het aanbodonderzoek is gericht op voorzieningen voor jongeren tussen 12 en 22 jaar. Het gaat om een overzicht van concrete activiteiten en maatregelen, de jongeren die ermee bereikt worden, de formele rol van de instellingen, en onderlinge samenwerking.

Gezien de verantwoordelijkheid van het stadsdeel voor het jeugdbeleid en de directe sturingskracht die een stadsdeelbestuur heeft, ligt het voor de hand te focussen op organisaties en instellingen die binnen de grenzen van het stadsdeel opereren en zich specifiek op jongeren uit de Rivierenbuurt richten.

Onderzoekopzet

Na verkenning en analyse van beschikbaar schriftelijk materiaal, zoals beleidsplannen, jaarverslagen, en nota's van instellingen actief in de Rivierenbuurt, zijn de eerste oriënterende interviews gehouden met sleutelpersonen binnen de stadsdeelorganisatie en de Stichting Welzijn Rivierenbuurt.

Op basis van deze gegevens en in overleg met de begeleidingscommissie, is een vragenlijst en een aanvullende lijst van te interviewen sleutelpersonen opgesteld (zie bijlagen 1 en 2). De interviews en het beschikbare schriftelijk materiaal zijn de basis geweest voor deze inventarisatie. De gegevens zijn verzameld in de periode september - december 1997.

Indeling

Het aanbod aan voorzieningen voor de leeftijdsgroep 12 tot 22 jaar is in kaart gebracht aan de hand van een indeling in vijf terreinen: 'vrije tijd', 'school', 'aan het werk', 'hulp en advies' en 'leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit'.

Er zijn verschillende redenen om het aanbod op deze manier te presenteren:

- De dagelijkse bezigheden en behoeften van jongeren spelen zich op deze terreinen af. Ook in het onderzoek van de Stichting Alexander naar vragen en behoeften van jongeren wordt gebruik gemaakt van deze indeling.

Het taakgebied van een instelling komt in de meeste gevallen overeen met een van deze terreinen. Zo richt bijvoorbeeld de politie zich op het terrein 'leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit' en gaat het sportvereni-

gingen om het aanbieden van een vrijetijdsvoorziening.

- De stadsdeelorganisatie kent een indeling in sectoren die grotendeels overeenkomt met de door ons gehanteerde terreinen.
- Een vierde argument om voor de indeling in terreinen te kiezen, is dat een overzicht wordt gegeven van de instellingen en daarmee het aanbod op een bepaald terrein, en dat zo uitspraken richten, zodat nagegaan kan worden welke voorzieningen er op een bepaald terrein, wat ze doen, of er overlap dan wel gaten zijn in het aanbod, en of er samengewerkt wordt.

Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken staat steeds een terrein centraal. In afzonderlijke paragrafen worden de betrokken instellingen beschreven. Daarbij gaan we in op het beleid, de werkwijze, de activiteiten en het bereik van de betreffende instelling. In de laatste paragraaf van elk hoofdstuk worden overlegstructuren en samenwerkingsverbanden beschreven waarin de verschillende instellingen een rol in spelen.

Hoofdstuk 7, het laatste hoofdstuk, bevat een samenvatting van de belangrijkste gegevens. Opnieuw wordt hier gebruik gemaakt van de indeling in terreinen en een paragraaf waarin de overlegsituaties en samenwerkingsverbanden aan de orde worden gesteld. In de laatste paragraaf wordt ingegaan op het overleg en de samenwerking tussen instellingen en jongeren.

In dit rapport worden geen aanbevelingen gedaan, omdat het aanbodonderzoek slechts een kant van de zaak belicht. In een afzonderlijke notitie zijn de conclusies van het aanbodonderzoek samengevoegd met de conclusies uit het vraagonderzoek van de Stichting Alexander, en worden aanbevelingen gedaan ten behoeve van het te ontwikkelen preventief jeugdbeleid in stadsdeel Rivierenbuurt.

2 Vrije tijd

In stadsdeel Rivierenbuurt wonen ruim 2400 jongeren (zie bijlage 3). In dit hoofdstuk gaan we in op de vrijetijdsvoorzieningen die met subsidies van het stadsdeel en de inzet van vrijwilligers gerealiseerd worden ten behoeve van jongeren.

2.1 Stichting Welzijn Rivierenbuurt - Jongerenwerk

Beleid

Stichting Welzijn Rivierenbuurt richt zich met het jongerenwerk op de jeugd van 10 tot 25 jaar die zich niet goed redden binnen de huidige samenleving.

De formele rol van het jongerenwerk wordt als volgt omschreven: Zowel vanuit laagdrempelig basisaanbod als vanuit specifieke activiteiten bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke deelname van de doelgroep. Directe contacten tussen de jongerenwerkers¹ en de jongeren worden van essentieel belang geacht omdat daarin de sociaal-pedagogische functie van het jongerenwerk wordt vormgegeven.

De Stichting zegt de doelgroep van het jongerenwerk te willen verbreden om stigmatisering en segregatie te vermijden, en wil zich om die reden ook richten op niet-problematische jongeren uit de Rivierenbuurt.

Er zijn drie ontwikkelingen die op dit moment het aanbod en de werkwijze van het jongerenwerk beïnvloeden:

- Het Team Jongerenwerk beschikt over 0,5 fte coördinatie en 3 beroepskrachten voor 1,9 fte. Met deze menskracht zijn niet alle plannen te realiseren. De Stichting zet daarom hoog in op Melkertbanen en vrijwilligers. Op dit moment is er al een junior-jongerenwerker in het kader van de Melkert-regeling, in 1998 komt er een bij. En er zijn 8 jongeren als vrijwilliger bezig om een muziekproject op te zetten, onder begeleiding van de jongerenwerkers. De werkzaamheden van de 3 jongerenwerkers zullen steeds meer verschuiven van uitvoeren naar begeleiden en ontwikkelen.
Kiest men voor het werken met vrijwilligers en Melkert-banen, dan verliezen de agogische krachten voor een deel hun rechtstreekse doelgroepcontact, terwijl anderzijds dat rechtstreekse doelgroepcontact als het essentiële in het jongerenwerk wordt gezien. Dat is dus een dilemma, een spanning en de Stichting weet nog niet hoe hiermee omgegaan moet worden.
- De Stichting constateert een maatschappelijke/politieke herwaardering voor het basisaanbod (functies als kennismaking en ontmoeting).
- Tot slot blijkt met het huidige basisaanbod van het jongerenwerk, een specifieke groep te worden bereikt, nl. voor 90% jongeren van allochtone afkomst, en vooral Marokkaanse jongens. Men denkt dat dit komt door de aard van het aanbod (vrijblijvend en deelname aan activiteiten is gratis) en de negatieve uitstraling van jongerencentrum 't Plein. Nieuwbouwplannen, die in 1998 verder uitgewerkt zullen worden, moeten verandering brengen in dat laatste. Ten aanzien van het aanbod wordt nagedacht over het bieden van een meer cursorisch aanbod, gericht op creativiteit en cultuur.

Noot 1 Waar in dit rapport de mannelijke vorm wordt gebruikt, kan het ook om een jongerenwerkster gaan. Hetzelfde geldt bij het gebruik van hij / zij.

De Stichting geeft ook aan haar beleidsvoornemens te zullen bijsturen als de resultaten van het onderhavige aanbodonderzoek en het vraagonderzoek dat door de Stichting Alexander wordt uitgevoerd, daartoe aanleiding geven.

Aanbod

Het jongerenwerk in de Rivierenbuurt heeft de beschikking over een tweetal accommodaties: jongerencentrum 't Plein en de Jongeren Activiteiten Winkel. Daarnaast wordt voor activiteiten gebruik gemaakt van Buurthuis De Brug, Vrouwencentrum Boeket en sportaccommodaties binnen en buiten de Rivierenbuurt.

Bij het beschrijven van haar activiteiten maakt het jongerenwerk, naast de al jarenlang gehanteerde indeling in basis- en specifiek aanbod, gebruik van het Gemeentelijk Functioneel Ontwerp - Sociaal Cultureel Werk (zie bijlage 4)².

Ondanks deze systematische aanpak heeft het jongerenwerk veel tijd gekost om voor dit onderzoek een helder overzicht van de verschillende activiteiten te geven. Een van de redenen is dat de definities zoals die in het GFO geformuleerd zijn, op verschillende manieren te interpreteren en dus ook te hanteren zijn.

Voor een overzicht van het door het jongerenwerk gerealiseerde activiteitenaanbod verwijzen we naar bijlage 5³. Het is een aanbod dat grotendeels is gericht op ontmoeting en recreatie. Open inloopavonden en sportactiviteiten vormen de hoofdmoot. In het weekend worden er geen activiteiten georganiseerd en is er ook geen inloop.

Als een tiener 15 jaar is geworden wordt hij geacht de overstap te maken naar de op jongeren gerichte activiteiten. Deelnemen aan beide mag niet. Volgens het jongerenwerk wordt de scheiding strikt gehanteerd. Zo bewaakt men de homogeniteit van de groepen. Overigens geldt de leeftijds-grens van 10 jaar ook nogal strikt tussen kinderwerk en jongerenwerk. De jongerenwerkers constateren dat er in het jongerencentrum jongeren komen die inmiddels ouder zijn dan 25 jaar. Een aantal van hen werkt inmiddels als vrijwilliger in het muziekproject.

Het zijn voor 90% jongeren van allochtone afkomst die gebruik maken van het activiteitenaanbod van het jongerenwerk, merendeels jongens. Ongeveer 70% van de bezoekers is van Marokkaanse afkomst. Met speciale activiteiten voor meiden probeert het jongerenwerk ook deze doelgroep te bereiken.

De vraag of het jongerenwerk met haar aanbod exclusief jongeren uit de Rivierenbuurt bereikt wordt, wordt instemmend beantwoord. Toch vermoedt men dat er een aantal jongeren, met name uit stadsdeel De Pijp gebruik maken van het jongerencentrum, omdat een dergelijke inloopvoorziening ontbreekt in dat stadsdeel. In De Pijp hebben ze meer specifiek aanbod, dus misschien gaan jongeren uit de Rivierenbuurt ook wel daarheen. De Stichting Welzijn zegt hier echter geen zicht op te hebben.

De gedachte is dat met een cursorisch aanbod, gericht op creatieve, culturele activiteiten, zoals muziekworkshops, schilderen, boetseren, ook jonge-

Noot 2 Het GFO is ontwikkeld in opdracht van de Vereniging van Nederlands Gemeenten. Het is de bedoeling dat door het gebruik van het ontwikkelde begrippenkader het activiteitenaanbod in termen van functies wordt beschreven en kan het aanbod van instellingen beter met elkaar vergeleken en op elkaar afgestemd worden.

Noot 3 In bijlage 5 zijn ook de activiteiten van sportbuurtwerk en de Marokkaanse Werkgroep opgenomen. Zie paragraaf 2.2 en 2.4.

ren uit niet-achterstandssituaties bereikt zullen worden. Zo'n cursorisch aanbod zal moeten kunnen concurreren met het aanbod van commerciële instellingen teneinde de gewenste groepen jongeren te bereiken, maar zal ook vrijwel kosteloos moeten zijn teneinde de 'kansarme' jongeren te behouden. Een cursorisch aanbod is ook minder vrijblijvend, en de jongerenwerkers zijn bang dat de huidige bezoekers dan zullen wegblijven. Momenteel wordt door het jongerenwerk een tussenvorm geboden: tijdens de open inloopavonden worden muziekworkshops en computerlessen aangeboden. De muziekworkshops worden mogelijk gemaakt door de inzet van vrijwilligers.

2.2 Stichting Welzijn Rivierenbuurt - Sportbuurtwerk

Beleid

Sinds begin 1995 is er sportbuurtwerk in de Rivierenbuurt. Net als in de Pijp is het sportbuurtwerk onderdeel van de Stichting Welzijn, in andere stadsdelen is de sportbuurtwerker in dienst van het stadsdeel. Sportbuurtwerk wordt ondersteund door Sportservice Amsterdam.

Sportbuurtwerk is gericht op sportstimulering. Het is een specifiek aanbod, gericht op preventie en op activering, te weten doorstroming naar sportverenigingen in Rivierenbuurt. De sportbuurtwerker signaleert behoeften en neemt daarop initiatieven. Er wordt geen basispakket aan reguliere activiteiten aangeboden. Zodra iets opgezet is, wordt het overgedragen aan andere sectoren binnen de Stichting Welzijn of daarbuiten, zodat het deel gaat uitmaken van het reguliere aanbod. Zo is de activiteit 'zelfverdediging tieners' enige tijd geleden opgezet door sportbuurtwerk en overgedragen aan het jongerenwerk.

De sportbuurtwerker beschouwt de allochtone jongeren als zijn belangrijkste doelgroep omdat hij met name bij hen behoeften signaleert. Een groot deel van de projecten/activiteiten van het sportbuurtwerk zijn gericht is op het organiseren van een vrijetijdsaanbod voor problematische groepen jongeren, teneinde de leefbaarheid en veiligheid van de buurt te verbeteren (zie ook hoofdstuk 6, paragraaf 6.4).

Sinds september 1997 werkt de sportbuurtwerker 28 uur per week (was 24 uur) en is er een Melkert-baan bijgekomen die past in de uitbreiding die gepland is, namelijk het beheer van een gymzaal ten behoeve van de uitleen van sportartikelen. Bij het project Rivergames zijn acht JWG-ers actief.

Aanbod

Voor een overzicht van het door sportbuurtwerk gerealiseerde activiteiten-aanbod verwijzen we naar bijlage 5. Zoals gezegd wordt er geen basispakket aan reguliere activiteiten aangeboden. Sportbuurtwerk is in termen van het GFO gericht op 'opvang' (zie ook paragraaf 2.1). De activiteiten van sportbuurtwerk kunnen per periode sterk wisselen.

Volgens de sportbuurtwerker is een van de grootste knelpunten in het aanbod: de sezoengebondenheid van de Rivergames (loopt van april tot oktober). De JWG-ers worden voor een half jaar aangetrokken. Elk jaar is er dus een nieuwe groep die dus ook steeds opnieuw het vertrouwen met de jongeren moet opbouwen. Het zou dan ook efficiënter zijn om Rivergames ook in de andere maanden van het jaar voort te zetten. Dat betekent echter dat er een binnen-accommodatie beschikbaar moet zijn. Daar ontbreekt het aan in de Rivierenbuurt. De aanwezige sportaccommodaties (voornamelijk gymlokalen van verschillende basisscholen) in het stadsdeel zijn altijd druk bezet op de zogenaamde rendabele uren.

2.3 Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid

Beleid

Tot de komst van de stadsdelen in 1986 waren er 32 speeltuinverenigingen in Amsterdam. De meeste speeltuinverenigingen in Amsterdam zijn sindsdien ondergebracht bij de Stichtingen Welzijn. Slechts enkele speeltuinverenigingen zijn zelfstandig blijven bestaan. Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid is een van de verenigingen die alle ontwikkelingen heeft overleefd en goed draait.

De Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid, opgericht in 1921, heeft in haar statuten de volgende doelstelling staan: het bevorderen van de harmonische ontwikkeling van het kind, gericht op het spelende kind.

De laatste 20 jaar richt de Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid zich ook op de andere leeftijdsgroepen. De gemiddelde en lagere inkomensgroepen zijn de eigenlijke doelgroep.

Feitelijk kan iedereen echter lid worden van deze Speeltuinvereniging en zo deelnemen aan de clubactiviteiten. De zgn. open activiteiten, zoals de vakantie- en feestactiviteiten en de speeltuin zijn ook toegankelijk voor niet leden. De vereniging beschikt over een goed geoutilleerd clubgebouw en een omringend speelterrein.

Op dit moment zijn er ongeveer 500 gezinnen lid van de Speeltuinvereniging Amsterdam. Met name de autochtone buurtbewoners worden bereikt met de activiteiten, en ook een deel van de Turkse gemeenschap integreert goed. Veel jonge Marokkanen (vooral vrouwen en kleine kinderen) maken gebruik van de open activiteiten, maar zijn/worden geen lid en komen dus ook niet naar de clubs. Zelfs al doen veel Marokkaanse kinderen mee in de naschoolse opvang van de Catharinaschool, na hun twaalfde jaar komen ze niet meer bij de Speeltuinvereniging.

Men is van mening dat elke activiteit open moet staan voor alle leeftijden. Als gevolg daarvan zegt de speeltuinvereniging geen subsidies meer aan te vragen voor specifieke doelgroepen.

Alle werkzaamheden worden verricht door vrijwilligers, voornamelijk oudere buurtbewoners, die dit werk belangeloos doen. De Speeltuinvereniging wordt door de voorzitter omschreven als "een buurthuis zonder beroepskrachten".

De laatste tijd wordt de roep om een (betaalde) coördinator groter. De dagelijkse coördinerende werkzaamheden en de financiële administratie zijn uitgegroeid tot een volledige dagtaak, en worden als een te zware belasting en verantwoordelijkheid ervaren om nog langer uitgeoefend te worden door vrijwilligers.

Aanbod

De activiteiten wijzigen jaarlijks en spelen in op de behoeften van de leden. In onderstaand schema wordt een overzicht gegeven van de activiteiten die in 1997 georganiseerd zijn.

activiteiten	specificatie product	frequentie/ periode	dag
majorette	River Girls, club	1x 3 uur/week	ma. 18.00-21.00
sticht. kinderm monument	voorlichting en onderhouden mo- nument	1x 3 uur/week	di. 19.00-22.00
creatief	club	1x 2 uur/week	wo. 19.00-21.00
judo	club	1x 2 uur/ week	do. 17.30-22.00
pc 95	club	1x 3 uur/week	ma. 19.00-22.00
game club	club, speciaal voor tieners en jongeren	1x 2 uur/week	di. 19.00-21.00
woensdagmiddag activiteit	knutselen (thema's feestdagen), spelletjes, disco, playbackshow	1x 2 uur/week	wo. 14.00-16.00
zaterdagmiddagactiviteit	kinderdisco voor 8-14 jaar, uit- stapje Artis	1x per maand	za. 19.00-22.00
zondagmiddagactiviteit	judotoernooi, majorette optreden, toneelvoorstellingen etc.	1x per 2 maanden	zo. 's middags
feestdagen	Carnaval, Pasen, 4/5 mei, St. Maarten, Sinterklaas, Kerst	7x per jaar	op feestdagen
vakantie-activiteiten	wisselende activiteiten	-	in schoolvakanties
zaalvoetbalteam	KNVB competitieverband, incl. training (dames-, heren- en vete- ranenteam),	-	-
zomerkamp	kamp voor jongens en meisjes van 8 tot 13 jaar	1x per jaar, 2 weken	zomervakantie
speeltuin	voorziening	dagelijks	dagelijks
Paaskamp	kamp voor jongeren van 14 tot 18 jaar	1x per jaar, 3 dagen	Paasvakantie

2.4 De Marokkaanse Werkgroep

De Marokkaanse Werkgroep in de Rivierenbuurt toont een serieuze betrokkenheid met de eigen jeugd. Zij maken gebruik van een aantal faciliteiten van de Stichting Welzijn Rivierenbuurt en organiseren daar verschillende activiteiten voor Marokkaanse jongeren. De Stichting Welzijn neemt deze voorzieningen ook altijd op in haar activiteiten aanbod. Om die reden zijn ze opgenomen in het totale overzicht van de Stichting, zoals dat in bijlage 5 te vinden is.

Volgens de jongerenwerkers zijn de Marokkaanse jongeren die de activiteiten van de Marokkaanse Werkgroep bezoeken niet dezelfde als de jongeren die door het jongerenwerk worden bereikt. Deze laatste groep is volgens hen een groep die door de Marokkaanse Werkgroep 'opgegeven' is.

2.5 Overige voorzieningen

Sportverenigingen hebben in principe een stedelijke functie, maar bedienen natuurlijk ook jongeren uit de Rivierenbuurt.

In de Rivierenbuurt zijn de volgende sportverenigingen gevestigd:

- Amsterdamse Boks- en Ontspanningsvereniging;
- Amstels Gymnastiek Vereniging;
- Cito (turnvereniging);
- Gymnastiekvereniging Amsterdam Zuid;
- Gymnastiekvereniging Amsterdam Vaardig en Vlug Zuid;
- Gymnastiekvereniging Hellas (specifiek voor vrouwen 18+);
- Korfbalvereniging Groen Wit '89 (ook tennisbanen);
- Tafeltennisvereniging Tempo Team;
- Dartvereniging Kraantje Lek;
- Studenten Roei Vereniging Nereus.

Uit dit overzicht blijkt dat het aanbod grotendeels bestaat uit conditietraining, jazz-gym en turnen. De meeste verenigingen hebben aparte lessen/cursussen voor de jeugd.

Een belangrijke sportaccommodatie in het stadsdeel is het De Miranda zwembad. Er is geen sporthal, wel zijn er diverse gymzalen in scholen die voor verhuur beschikbaar zijn. Ook verenigingen van buiten het stadsdeel maken hier gebruik van.

Verder doen twee pleinen in het stadsdeel dienst als sportveld.

2.6 Overleg en samenwerking

Stichting Welzijn Rivierenbuurt

De Stichting Welzijn Rivierenbuurt onderhoudt veel directe werkcontacten met instellingen. Die contacten zijn volgens de Stichting goed, maar dat zou uitgebreid kunnen worden en vernieuwd "zodat we meer wegen naar buiten hebben, voor doorstroom en opvang van jongeren". Contacten met scholen zijn er nauwelijks. Het jongerenwerk acht ze wel noodzakelijk, met name als het gaat om het informeren van tieners over het activiteitsaanbod van het jongerenwerk.

Op netwerkniveau zijn de contacten naar eigen zeggen beperkt:

- Jongerenwerk participeert in de werkgroep sociale vernieuwing Noord-Oost hoek (een bewonersgroep).
- Jongerenwerk neemt deel aan het Breed Keerpunt Overleg (zie hoofdstuk 4, paragraaf 4.4).
- Een keer per jaar is er een sportbuurtwerkersoverleg, o.l.v. Sportservice Amsterdam.

Jongerenwerk en sportbuurtwerk participeerden in de maandelijkse bijeenkomsten van het Breed Platform Moeilijke Jeugd. Dit overleg functioneert sinds 1996 niet meer. De reden die genoemd wordt, is het vertrek van de toenmalige coördinator jongerenwerk en de (langdurige) ziekte van de toenmalige leerplichtambtenaar.

Er bestond een nauwe samenwerking met Stichting Welzijn De Pijp. Voor 1995 werden door het jongerenwerk regelmatig cursussen gezamenlijk aangeboden en in 1996 maakte de sportbuurtwerker, in overleg met zijn collega's in de Pijp, nog gebruik van de sporthal in dat stadsdeel. Door interne veranderingen binnen beide Stichtingen zijn de netwerkcontacten sterk verminderd. Men is van mening dat die contacten opnieuw opgebouwd moeten worden. Tot op heden zijn daartoe geen stappen ondernomen.

Het contact tussen de Stichting Welzijn en de leden van de Marokkaanse Werkgroep is gericht op overleg over het gebruik van ruimtes van de Stichting.

Als het gaat om overleg met jongeren benadrukt de Stichting Welzijn Rivierenbuurt dat zij zich bij de invulling van het basisaanbod laat leiden door directe signalen uit de bestaande gebruikersgroepen. De Stichting ontwikkelt zich naar eigen zeggen steeds meer van een aanbodgerichte naar een vraaggerichte instelling. Vraaggericht werken vereist inzicht in de behoeften en vragen van de doelgroep. Momenteel gebeurt dat nog niet expliciet. De Stichting benut nu de directe contacten met bezoekende jongeren om geïnformeerd te raken over wensen en behoeften. In de toekomst wil men meer zicht krijgen op het aantal en de aard van de jongeren die ze nu bereiken. De Stichting wil meer zicht krijgen op het aantal en de aard van de jongeren die ze nu bereiken en tevens onderzoeken wat de behoeften zijn van jongeren die ze niet bereiken, bv. met behulp van jongerenpanels, zoals ook de Stichting Alexander die hanteert. Daartoe wil men bijvoorbeeld gaan werken volgens de door Stichting Alexander gehanteerde methode: jongerenpanels.

Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid

De Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid en de Stichting Welzijn Rivierenbuurt hebben al tientallen jaren een moeizame relatie met elkaar, zo stellen zij beiden. Eind 1997 heeft de Speeltuinvereniging de sportbuurtwerker benaderd in de hoop een samenwerking te realiseren in het organiseren van de zgn. open activiteiten rond feestdagen en in vakanties.

De komst van het HVO (hulp voor onbehuisden) vlakbij de Speeltuinvereniging heeft veel onrust met zich meegebracht. Vandaar dat de vereniging deelneemt aan het kwartaaloverleg met de buurtbelangenpartij en de politie.

3 School

Het aantal leerplichtige jongeren in de Rivierenbuurt in de leeftijd van 12 tot en met 16 jaar is 801 (zie bijlage 3). In stadsdeel Rivierenbuurt zijn twee scholen voor middelbaar beroepsonderwijs en is een school voor voortgezet speciaal onderwijs gevestigd. Gezien dit aanbod zal het duidelijk zijn dat de meeste jongeren uit de Rivierenbuurt scholen bezoeken in andere stadsdelen.

Los van het gegeven dat er slechts een beperkt aantal scholen voor voortgezet onderwijs is in de Rivierenbuurt, is voortgezet onderwijs slechts beperkt een stadsdeelverantwoordelijkheid. Hoewel de verantwoordelijkheid voor het lokaal onderwijsbeleid voor het basisonderwijs bij de stadsdelen is neergelegd, wordt in Amsterdam het beleid voor voortgezet onderwijs centraal aangestuurd.

In dit hoofdstuk beperken we ons tot voorzieningen op het gebied van voortgezet onderwijs die onder stadsdeelverantwoordelijkheid vallen. Daarnaast gaan we kort in op regionaal opererende instellingen die zich niet direct richten op jongeren uit de Rivierenbuurt.

3.1 Stadsdeel Rivierenbuurt - Leerplichtfunctie

Beleid

Elk stadsdeel beschikt over een leerplichtambtenaar. Officieel is de leerplichtfunctie in elk stadsdeel deel van het onderwijsbeleid, maar dit krijgt niet in elk stadsdeel een praktische invulling. In de Rivierenbuurt wel. Dat is een voordeel omdat de leerplichtambtenaar de belangrijkste schakel is tussen school en stadsdeel en tussen stadsdeel en buurtinstellingen en andere externe bij jongeren betrokken organisaties⁴.

De leerplichtambtenaar houdt toezicht op het nakomen van de Leerplichtwet. Hij heeft tot taak meldingen van schoolverzuim te onderzoeken, en school, jongeren en hun ouders te adviseren en begeleiden. De functie van de leerplicht is oorspronkelijk een technische functie.

De gewijzigde Leerplichtwet (1994) vraagt van de leerplichtambtenaar meer aandacht te besteden aan de maatschappelijke zorg. Bij geconstateerd schoolverzuim⁵ zet de ambtenaar alles in het werk om de jongere terug te leiden naar het onderwijs of een ander leertraject. Samen met scholen en jeugdhulpverlening is hij verantwoordelijk voor het melden, opvangen, en begeleiden van schoolverlaters.

Aanbod

De werkzaamheden van de leerplichtambtenaar bestaan uit:

- adviesgesprekken met jongeren en hun ouders/verzorgers;
- contacten onderhouden met scholen en (hulpverlenings)instellingen (zie paragraaf 3.4);
- proces verbaal opmaken bij schoolverzuim;
- huisbezoeken afleggen;
- afstemming met de leerplichtambtenaar van het woonstadsdeel.

Noot 4 De leerplichtambtenaar van stadsdeel Rivierenbuurt is echter al sinds medio 1997 ziek. De plaatsvervangend ambtenaar, die in de zomer werd ingezet, is eind 1997 vertrokken. Per januari 1998 is er weer een nieuwe plaatsvervanger ingezet.

Noot 5 Er worden twee soorten schoolverzuim onderscheiden: relatief schoolverzuim (meer dan drie dagen spijbelen) en absoluut schoolverzuim (schoolverlaten op leerplichtige leeftijd).

Zoals gezegd zijn er in de Rivierenbuurt 801 jongeren in de leeftijd van 12 tot 16 jaar. In het stadsdeel is niet bekend welke scholen deze 'eigen' jongeren bezoeken en hoe hun schoolcarrière verloopt. De oorzaak is gelegen in het volgende:

- Volgens de Leerplichtwet is de gemeente waar een jongere woont verantwoordelijk voor het toezien op de naleving van de Leerplichtwet. In Amsterdam is bij de instelling van de stadsdelen in 1986 een convenant afgesloten waarin wordt gesteld dat school en niet woongebied in eerste instantie verantwoordelijk is. Dit om ervoor te zorgen dat scholen niet met 16 verschillende leerplichtambtenaren te maken krijgen en in geval van problemen snel actie kan worden ondernomen. De afspraak is dat leerplichtambtenaren onderling afstemmen om te checken of er in het woongebied al een dossier is, zo niet is in principe schoolgebied degene die de zaak behandelt. Dit wordt niet door elke leerplichtambtenaar c.q. elk stadsdeel nagekomen.
- Tot voor kort hielden leerplichtambtenaren zelf per stadsdeel de leerling-administratie bij⁶. Deze gegevens werden verwerkt door GCEI en dit kantoor voorzag leerplichtambtenaren van informatie. Omdat het een verouderd systeem was en de gegevens niet betrouwbaar waren, ook door slechte aanlevering vanuit stadsdelen, is in het kader van het onderwijsproject Naar Betere Resultaten besloten een centrale administratieve unit in te richten. Het is de bedoeling dat alle meldingen, ook van relatief verzuim, via dit bureau gaan en dat de leerplichtambtenaar dezelfde dag de melding nog op zijn scherm krijgt. Dit nieuwe Leerlingadministratie-systeem (LAS) is sinds de zomer van 1997 operationeel, maar functioneert tot op heden nog niet optimaal.

Deze twee knelpunten belemmeren ook een effectieve uitoefening van de leerplichtfunctie.

3.2 Stadsdeel Rivierenbuurt - RMC-functie

Beleid

Het aantal Amsterdamse jongeren tussen de 12 en 23 jaar dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat is te groot⁷. Teneinde dit aantal terug te dringen is in 1994 de regeling Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten in werking getreden. De regeling schrijft voor dat binnen elk WGR-gebied (Wet Gemeentelijke Regelingen) gemeenten gaan samenwerken met onderwijsinstellingen en instanties werkzaam op het terrein van de jeugdhulpverlening, arbeidsvoorziening, justitie en dergelijke om tot een integrale aanpak van de problematiek van voortijdig schoolverlaten te komen.

Het RMC is onderdeel van het onderwijsproject Naar Betere Resultaten en wordt ondersteund door de Dienst Welzijn Amsterdam. Per 1 januari 1995 trekt het stadsdeel Rivierenbuurt de RMC-functie voor de regio Zuid (Rivierenbuurt, Buitenveldert, De Pijp en Zuid) en is een RMC-coördinator aangesteld om de RMC-functie te realiseren.

Aanbod

De RMC-coördinator draagt zorg voor de realisering van een sluitende melding en registratie van schooluitvallers, waardoor jongeren zonder startkwalificatie niet uit beeld raken.

Momenteel worden de leerlingadministraties opgeschoond, wordt maandelijks een leerplichtambtenaren-overleg (Rivierenbuurt, Buitenveldert, De Pijp en Zuid) gevoerd teneinde hun werkwijze te professionaliseren en op elkaar

Noot 6 Het voeren van een leerlingadministratie is een wettelijke verplichting.

Noot 7 In de drie stadsdelen Buitenveldert, Rivierenbuurt en De Pijp zou het om een totaal van 17 jongeren gaan.

af te stemmen, en wordt aan de hand van interviews met sleutelpersonen van vo-scholen en de hulpverleningsinstellingen de effectiviteit van overleg-structuren nagegaan en voorstellen gedaan tot vernieuwing van de samenwerking.

Hoewel aangenomen mag worden dat het niet in alle gevallen zal lukken om de gemelde jongeren terug te leiden naar het regulier onderwijs of een alternatief traject, is de RMC-coördinator van mening dat aan elke jongere in ieder geval ooit die mogelijkheid voorgelegd moet zijn.

Voor niet-leerplichtige schoolverlaters wordt stedelijk een meldpunt ingericht (17+). Het ziet ernaar uit dat dit een schoolinterne organisatie wordt. De RMC-coördinator vreest dat hierdoor de noodzakelijke aansluiting/afstemming tussen beide meldpunten niet tot stand zal komen.

3.3 Overige voorzieningen

De meeste **scholen voor voortgezet onderwijs** realiseren naast onderwijs ook een 'hulpverleningsaanbod' voor hun leerlingen. Zo beschikken scholen in de meeste gevallen over een decaan, een verzuimcoördinator en onderhouden ze contacten met de leerplichtambtenaar, de schoolarts en het PPI. Dat laatste in zogenaamde 'zorgbreedtecommissies' (zie verder paragraaf 3.4).

Het **Psychologisch Pedagogisch Instituut** richt zich op het tegengaan van schooluitval door middel van hulpverlening aan jongeren en ondersteuning van ouders en school bij het omgaan met jongeren met gedrags- en aanpassingsmoeilijkheden (doelgroep 12-18 jaar).

Het aanbod bestaat uit preventieve activiteiten en een ambulant hulpverleningsaanbod. Preventiemedewerkers zijn wekelijks een aantal uren op een school aanwezig voor het voeren van gesprekken met risico-leerlingen. Zij participeren bovendien aan zorgbreedtecommissie's en zijn een belangrijke samenwerkingspartner voor leerplichtambtenaren (zie ook paragraaf 3.4). De ambulante hulp bestaat uit groepshulpverlening op basis van individuele hulpverleningsplannen. Een aantal keren per week komen jongeren bijeen, na schooltijd. Huiswerk vormt de ingang voor het werken aan schoolleerproblemen, gedrags- en aanpassingsproblemen.

De GG&GD heeft een aparte afdeling **jeugdgezondheidszorg** die zich erop richt de jeugdige zodanig longitudinaal sociaal-medisch te begeleiden dat ieder individu als jeugdige en als volwassene een optimaal niveau van individueel en maatschappelijk functioneren kan bereiken. Het aanbod voor de jeugd ouder dan 4 jaar verloopt via scholen (schoolgezondheidszorg), en wordt gefinancierd door het stadsdeel.

Voor leerlingen uit het Voortgezet Onderwijs bestaat het aanbod uit: open spreekuren op scholen, participatie aan zorgbreedtecommissies, ondersteuning van de school in verband met gezondheidsvoorlichting, sociaal-medisch onderzoek op verzoek van de school. Daarnaast heeft de GG&GD bijvoorbeeld ook verzuimprojecten (onderzoek ziektemeldingen).

In 1995 is in Amsterdam het welzijnsproject **Bij de les blijven** van start gegaan. Doel van het project is het verbeteren van de ondersteunings- en zorgstructuur om de school teneinde een samenhangende, preventieve aanpak van beginnend schoolverzuim te ontwikkelen.

Het project is gericht op alle vormen van afwezigheid van leerlingen (10 tot 15 jaar). Aanleiding waren de zorgwekkende signalen over de omvang van schoolverzuim. Na vier jaar moet het beginnend schoolverzuim met 35 procent zijn verminderd.

De uitvoering van het project berust bij de stadsdelen. De verschillende

stadsdelen zijn verdeeld over vijf clusters. De cluster Zuid (Buitenveldert, Rivierenbuurt, Zuid en De Pijp, totaal 8600 leerlingen) is relatief gemakkelijk te noemen als het gaat om de zwaarte van de onderwijsproblemen. Het aandeel leerlingen met een leervertraging is er lager dan gemiddeld, er zitten vooral autochtone leerlingen en het aanbod van onderwijs op de hoogste niveaus is hoger dan gemiddeld.

Trekkend stadsdeel in cluster Zuid is stadsdeel De Pijp. De uitvoering is in deze cluster uitbesteed aan Stichting Welzijn De Pijp.

In 1996 is een begin gemaakt met enkele *pilotprojecten* waarin verschillende maatregelen worden ingezet. In cluster Zuid is extra aandacht voor de overgang van risicoleerlingen naar het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er een pilot die moet resulteren in handreikingen voor het vormgeven van een verzuimbeleid op school en in draaiboeken voor de uitvoering daarvan. Tot nu toe hebben verschillende basisscholen en een school voor voortgezet onderwijs uit de Rivierenbuurt als 'projectschool' aan dit Basisproject Verzuimbeleid deelgenomen.

Het onderwijsproject **Naar Beter Resultaten**, gericht op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, ligt feitelijk in het verlengde van 'Bij de les blijven', dat zich richt op het voorkomen van beginnend schoolverzuim. In stadsdeel Rivierenbuurt is de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten een zichtbaar uitvloeisel van Naar Beter Resultaten.

3.4 Overleg en samenwerking

Stadsdeel Rivierenbuurt - Leerplichtfunctie

De maatschappelijke zorg die een leerplichtambtenaar heeft, stelt hem voor het probleem waar de verantwoordelijkheid als leerplichtambtenaar ophoudt en de jeugdzorg begint. Hieruit kunnen we afleiden dat de noodzaak tot samenwerken en een goede afstemming een belangrijke (nieuwe) taak is voor leerplichtambtenaren.

Van wezenlijk belang is een structureel overleg tussen scholen en de leerplichtambtenaar. De meeste scholen voor voortgezet onderwijs hebben een zogenaamde 'zorgbreedtecommissie' waarin de leerplichtambtenaar participeert. De zorgbreedtecommissie is een maandelijks overleg waarin leerplichtambtenaar, schoolarts, verzuimcoördinator van de school en een preventiemedewerker van het PPI de risicoleerlingen bespreken. Daar waar zo'n commissie er nog niet is moet de leerplichtambtenaar dit bespreekbaar maken. Een school is het echter niet verplicht. Bovendien is de formatieplaats van leerplichtambtenaren niet afgestemd op het aantal scholen en leerlingen dat onder zijn verantwoordelijkheid valt. Laat staan dat het afgestemd is op het aantal probleemleerlingen. Structureel overleg met scholen is daarom in veel gevallen niet haalbaar qua tijdsinvestering. In de Rivierenbuurt lijkt de formatie momenteel voldoende, al is de leerplichtambtenaar verantwoordelijk voor een vso-zmok school waar het verzuim en de uitval groot zijn.

De leerplichtambtenaar van de Rivierenbuurt participeert ook in het Regionale Netwerkoverleg van de leerplichtfunctie Oost/Zuid. De leerplichtambtenaren van 8 stadsdelen (Binnenstad, Oost, Zeeburg, Watergraafmeer, De Pijp, Rivierenbuurt, Buitenveldert en Zuid) en vertegenwoordigers van de jeugdzorg (Boddaert, Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, Wijkteam politie De Pijp, Rivierenbuurt en Oost, PPI-dagopvang Oost, GG&GD, Raad voor de Kinderbescherming Zuid en Oost, R.O.C., Nieuwe Perspectieven, SiJa-gezinsvoogdij) komen een keer per maand bij elkaar.

Dit overleg is in 1992 op initiatief van de toenmalige officier van justitie tot stand gekomen en heeft als doel een extern vangnet voor jongeren te zijn,

elkaar te informeren en adviseren etc. In dit overleg worden de 'moeilijkste leerlingen' besproken, merendeels leerlingen uit het voortgezet onderwijs.

Stadsdeel Rivierenbuurt - RMC-functie

Het speerpunt voor de RMC-coördinator regio Zuid is netwerkontwikkeling. Het stimuleren van effectieve samenwerking tussen scholen, leerplicht-ambtenaren en hulpverlening neemt om die reden een centrale plaats in haar werkzaamheden. Aan de hand van interviews met sleutelpersonen van scholen en de hulpverleningsinstellingen gaat zij de effectiviteit van overleg-structuren na en doet voorstellen tot verbetering/vernieuwing van de samenwerking.

Stedelijk wordt overlegd door de RMC-coördinatoren van de verschillende Amsterdamse clusters (Zuid, West, Oost, Zuidoost en Noord).

Vanuit de RMC is voorgesteld om dit regionaal Netwerk Overleg leerplicht-functie te reorganiseren. Wellicht zal dit leiden tot opsplitsing van dit overleg in een netwerk-overleg Oost en Zuid.

De RMC-coördinator maakt deel uit van de klankbordgroep die het project Bij de Les Blijven begeleidt.

4 Aan het werk

In stadsdeel Rivierenbuurt zijn 1608 jongeren van 17 tot en met 22 jaar (zie bijlage 3). Het exacte aantal studerende, werkende en werkzoekende jongeren onder hen is niet bekend.

In dit hoofdstuk richten we ons op voorzieningen voor jongeren die op zoek zijn naar werk en daar op de een of andere manier ondersteuning in behoeven. De belangrijkste 'aanbieders' zijn het Arbeidsbureau en Bureau Maatwerk.

4.1 Arbeidsbureau Zuid

Beleid

Jongeren die geen werk hebben kunnen zich inschrijven bij het Arbeidsbureau. Werkzoekende jongeren in de Rivierenbuurt zijn aangewezen op Arbeidsbureau Zuid, gelegen in stadsdeel De Pijp. Bij dit Arbeidsbureau staan momenteel ruim 600 jongeren (17 tot 23 jaar) ingeschreven.

Aanbod

Algemeen aanbod. Om als werkzoekende geregistreerd te worden en aanspraak te kunnen maken op een uitkering van de Sociale Dienst dient men zich in te schrijven bij het Arbeidsbureau. Het Arbeidsbureau geeft informatie over beroepen, beroepskeuze, opleidingen en vacatures en bemiddelt werkzoekenden naar een baan. Daarnaast organiseert het Arbeidsbureau diverse trainingen, zoals bijvoorbeeld sollicitatietrainingen.

Als tijdens het intakegesprek duidelijk wordt dat de kansen op werk gering zijn, wordt de betreffende jongere doorverwezen naar een consulent van *het Jongerenteam*. In de regio Zuid komen gemiddeld ongeveer 100 jongeren voor deze intensieve begeleiding, in de vorm van gesprekken, in aanmerking. De nadruk ligt op het helder krijgen van het beroepsbeeld en de jongere een realistische kijk op de markt te geven. Eventueel wordt de jongere doorverwezen naar de stichting IBO voor een individuele beroepsoriëntatietraining van drie weken. Is het beroepsbeeld duidelijk dan probeert het Arbeidsbureau de jongere te bemiddelen naar een reguliere baan of naar gewenste scholing. Zijn dit geen opties dan kunnen jongeren tot 23 jaar worden doorverwezen naar Maatwerk (zie paragraaf 4.2).

In de zomer van 1996 is het *project Keerpunt* van start gegaan: een arbeidstoeleidingsproject voor jongeren die weinig kansen hebben op werk doordat ze (dreigen) af (te) glijden in de criminaliteit. Uitgangspunt is dat deze jongeren met een individuele traject-aanpak wel te bemiddelen zijn naar werk. Het beoogde effect van Keerpunt is het voorkomen van criminaliteits instroom, recidive-voorkoming en het vergroten van de stadsveiligheid (zie ook hoofdstuk 6, paragraaf 6.1).

Het project richt zich op drie typen jongeren van 16 tot 27 jaar:

- cliënten die voor de eerste keer met de politie in aanraking zijn geweest of dreigen te komen;
- cliënten die vanuit de politie zijn overgedragen aan justitie;
- cliënten die veroordeeld zijn geweest tot een gevangenisstraf.

In 1997 richtte men zich op een instroom van ongeveer 500 jongeren. Jongeren kunnen zich niet zelf aanmelden bij het project. Keerpunt krijgt zijn kandidaten aangeleverd via instanties die zich inzetten voor jongeren die met politie of justitie te maken hebben.

Ieder Arbeidsbureau in Amsterdam heeft sinds 1996 een speciale Keerpunt-consulent. Deze consulent heeft twee functies: helpdesk voor algemene consulenten van het arbeidsbureau en trajectbegeleider voor de jongeren. De consulent Keerpunt inventariseert in een aantal gesprekken met de jongere en zijn begeleider (een medewerker van de aanmeldende instantie) wat de mogelijkheden en wensen ten aanzien van werk zijn. Vervolgens maakt de consulent een trajectplan om de jongere aan de slag te helpen. Het aansturen van het netwerk rond de jongere staat hierin centraal. Dit gebeurt onder meer door iedere twee maanden in het Breed Keerpunt Overleg individuele gevallen te bespreken (zie verder paragraaf 4.4.). Het uitgangspunt is dat de betrokken instellingen gezamenlijk tot een gericht aanbod te komen voor de betreffende jongere. Elke stap wordt in overleg met de jongere genomen. De consulent rapporteert over de vorderingen aan de organisatie die de jongere heeft aangemeld voor het project. De consulent voor de regio Zuid verzorgt de trajectbegeleiding van ongeveer 40 jongeren.

De Keerpunt-consulent merkt op dat het toekomstbeeld van veel jongeren perspectiefloos is. Thuis hebben zij vaak te maken met armoede, kleine behuizing en cultuurachterstand. De jongeren hebben behoefte aan een concreet aanbod en dat is wat ze aanbieden doordat wij over de grenzen van één instelling kijken, vertelt de consulente Zuid. Het project richt zich op een 'zware' doelgroep, niet alleen in de zin van arbeidstoeleiding. Het gaat om jongeren die naast een crimineel verleden op heel veel andere terreinen problemen hebben.

4.2 Maatwerk Amsterdam

Beleid

Langdurig werkelozen en jongeren die als moeilijk plaatsbaar worden aangemerkt door het Arbeidsbureau kunnen terecht bij Bureau Maatwerk (zie paragraaf 4.1). Maatwerk is verantwoordelijk voor de bemiddeling en detachering naar JWG- of banenpoolbaan.

Sinds 1 januari 1998 is de Wet Inschakeling Werkzoekenden (WIW) van kracht. De wet vervangt de oude banenpoolregeling en de Jeugdwerkgarantiewet, waardoor het onder meer mogelijk is geworden om JWG- en banenpoolbanen in de marktsector te creëren.

Aanbod

In totaal zijn er bijna 1200 jongeren die deelnemen aan het JWG in en rond Amsterdam. Volgens de derde kwartaalrapportage 1997 van Maatwerk waren er bij Maatwerk 24 JWG-plichtige jongeren t/m 25 jaar uit de Rivierenbuurt ingeschreven. 19 van hen hebben een baan, waarvan 4 in stadsdeel Rivierenbuurt.

In de Rivierenbuurt zijn in totaal 43 jeugdgarantiebanen beschikbaar, grotendeels in de welzijnszorg en de stedelijke diensten (2% van alle beschikbare JWG-plaatsen in en rond Amsterdam). Daarvan is de helft nog vacant.

4.3 Overige voorzieningen

Stichting Welzijn Rivierenbuurt - jongerenwerk en sportbuurtwerk

Sinds een aantal jaren wordt het beleid van de Stichting Welzijn Rivierenbuurt rond drie kerntaken geformuleerd: basisaanbod, preventie en activering. Zoals we in hoofdstuk 2 hebben kunnen zien, richt de Stichting zich ten aanzien van de doelgroep tieners en jongeren vooral op het realiseren van een basisaanbod bestaande uit activiteiten gericht op ontmoeting en

recreatie. Toeleiding naar scholing en werk is een beleidsthema waar nauwelijks uitvoering aan wordt gegeven, zo kunnen we concluderen uit het aanbod.

Jongerenwerk en sportbuurtwerk doen onder de noemer 'toeleiding scholing en werk' het volgende aanbod voor jongeren:

- De *Rivergames*, een project waarin een achttal jongeren als JWG-er gedurende een periode van een half jaar werkervaring kunnen opdoen (zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.2).
- Het *sportweekend*, een kadertraining voor jongeren (zie bijlage 5).
- Verder neemt het jongerenwerk als toeleidende instelling deel aan het Breed Keerpunt Overleg in de Rivierenbuurt.

4.4 Overleg en samenwerking

Op het gebied van werk lijkt het Project Keerpunt een belangrijke netwerk-functie te vervullen voor verschillende instanties in de Rivierenbuurt. Vanuit Keerpunt zijn samenwerkingsverbanden aangegaan met vele organisaties en projecten in de verschillende stadsdelen ten behoeve van de toeleiding en een bundeling van expertise.

Het project Keerpunt is een samenwerkingsverband tussen de Sociale Dienst Amsterdam (algehele coördinatie), de regionale Arbeidsbureaus (Keerpunt-consulenten), Nieuwe Perspectieven, het Centrum Ontwikkeling Projecten (COP), de reclassering, politie, Maatwerk en Werkstart.

Het Breed Keerpunt Overleg komt eens in de twee maanden bijeen in elk van de vier stadsdelen in de regio Zuid. Naast vertegenwoordigers van bovengenoemde instellingen nemen de 'jongereninfotheker' van Bureau Jeugdzorg Zuid, politie wijkteam Rivierenbuurt en een jongerenwerker van de Stichting Welzijn Rivierenbuurt aan het overleg deel.

De regionaal georganiseerde en opererende instanties werken in het project Keerpunt samen met instanties die op stadsdeelniveau georganiseerd zijn. Met name vanuit het Breed Keerpunt Overleg is een belangrijke injectie gegeven aan het netwerk op het terrein 'werk'.

5 Hulp en advies

In dit hoofdstuk richten we ons op instellingen waar jongeren terecht kunnen met een specifieke vraag of probleem, en die hen vervolgens kunnen adviseren, begeleiden en eventueel doorverwijzen naar een bepaalde vorm van hulpverlening. Zoals steeds in het onderzoek beperken we ons tot instellingen die zich specifiek richten op jongeren uit de Rivierenbuurt.

5.1 Bureau Jeugdzorg Zuid

Beleid

Jongeren die specifieke, professionele hulp nodig hebben, kunnen daarvoor terecht bij instellingen zoals het RIAGG (geestelijke gezondheidszorg), Boddaertcentra, Kindertehuizen, etc. Tot voor kort werkten al dit soort instellingen los van elkaar met alle negatieve gevolgen van dien. Zo kon het voorkomen dat elke instelling zijn eigen scala aan hulpverleningsmogelijkheden op een jongere losliet, en als dat allemaal niks hielp de jongere weer op straat stond en na een poosje weer bij een andere instelling opdook.

Om ervoor te zorgen dat jongeren de hulp krijgen die het beste aansluit bij de situatie waarin ze zich bevinden, is het van belang dat deze hulpverleningsinstellingen samenwerken. De vorm die daarvoor gekozen is, is Bureau Jeugdzorg genoemd⁸. Dit Bureau regelt de toegang tot de jeugdzorg en is daarmee de 'voorkeur' naar al die hulpverleningsinstellingen die Nederland rijk is.

In Amsterdam zijn deze Bureaus Jeugdzorg per 1 januari 1998 officieel van start gegaan. De meeste instellingen op het gebied van jeugdhulpverlening, jeugdbescherming en jeugdgezondheidszorg zijn georganiseerd op regionaal niveau. Om die reden heeft elk van deze zogenaamde zorgregio's zijn eigen Bureau Jeugdzorg. De zorgregio Zuid omvat de stadsdelen Rivierenbuurt, De Pijp, Zuid en Buitenveldert.

Het Bureau Jeugdzorg Zuid is (voorlopig) gevestigd in hetzelfde gebouw als het Bureau Jeugdzorg Nieuw West in stadsdeel Slotervaart/Overtoomse Veld.

Aanbod

Jongeren⁹ die hulp nodig hebben kunnen naar het Bureau Jeugdzorg in hun regio toegaan of telefonisch contact opnemen met het Bureau¹⁰. Zij komen dan terecht bij het *Team Jeugdhulp*. In dit team zitten hulpverleners die elk gespecialiseerd zijn op een bepaald gebied, zoals crisisopvang, schoolhulp, etc. Deze hulpverleners adviseren, verlenen zelf kortdurende hulp (in de vorm van gesprekken) of verwijzen door naar 'zwaardere' vormen van hulpverlening.

Jongeren die geen behoefte hebben aan hulpverlening, maar aan informatie of advies kunnen terecht bij de *Jongereninfotheek* van Bureau Jeugdzorg Zuid.

De jongereninfotheek is een informatiepunt voor jongeren van 12 tot 22 jaar. Jongeren kunnen er vier middagen per week terecht voor informatie, advies en bemiddeling op alle mogelijke terreinen. Daarnaast is de medewerkster van de jongereninfotheek actief gericht op het leggen van contacten met de verschillende instellingen in de regio Zuid die jongeren tot hun

Noot 8 Dit is een ontwikkeling die in heel Nederland heeft plaatsgevonden, aangestuurd door de rijksoverheid.

Noot 9 Bureau Jeugdzorg is bedoeld voor de leeftijdsgroep 0 tot 23 jaar.

Noot 10 Er is een centraal telefoonnummer voor de Bureau's Jeugdzorg in Amsterdam.

doelgroep rekenen, zoals jongerenwerk en politie. Het resultaat van deze contacten is een netwerk, waardoor goede doorverwijzingsmogelijkheden worden gerealiseerd. Uiteindelijk streeft de medewerkster er ook naar om op verschillende plaatsen in de regio informatiepunten in te richten. Inmiddels is zij in overleg met de Stichting Welzijn Rivierenbuurt. De Stichting wil de Jongeren Activiteitenwinkel ombouwen tot een JIP (Jongeren Informatie Punt). Wellicht zal de jongereninfotheek van Bureau Jeugdzorg er met een eigen spreekuur starten.

Als de hulpvraag zodanig is dat advies of kortdurende hulp ontoereikend zijn, wordt de hulpvraag besproken in een zgn. multidisciplinair team. Dat team adviseert over de meest geschikte vorm van hulpverlening. Via Bureau Jeugdzorg wordt vervolgens verwezen naar de betreffende hulpverleningsinstelling. De plaatsing is daarmee rond, er wachten de jongere, in tegenstelling tot vroeger, geen nieuwe intakegesprekken meer.

Het is de bedoeling dat ook jongerenwerkers, maatschappelijk werkers en dergelijke terecht kunnen bij Bureau Jeugdzorg voor advies en informatie ten behoeve van hun eigen cliënten.

Hoewel Bureau Jeugdzorg een laagdrempelige voorziening wil zijn, zijn er drie zaken die dit bemoeilijken:

- De locatie is ongelukkig gekozen. Het is nog niet zeker of en op welke termijn Bureau Jeugdzorg Zuid een vestiging krijgt in de regio Zuid.
- Er zijn in de aanloopfase lange wachtlijsten geweest. Daaraan is naar alle waarschijnlijkheid voorlopig een einde gekomen doordat er een groot aantal nieuwe medewerkers in dienst zijn getreden bij Bureau Jeugdzorg.
- Bureau Jeugdzorg bestaat nog maar kort. Het heeft een grootscheepse reorganisatie teweeg gebracht in de jeugdzorg. Een aantal instellingen, zoals RIAGG en GG&GD participeren (nog) niet in de Bureaus. Dat betekent dat de doorverwijzing naar deze instellingen nog van andere lijnen lopen en dat er nog geen sprake is van een goede onderlinge afstemming.

5.2 Stichting Streetcornerwork - Team Zuid

Beleid

Volgens het Jaarverslag 1996 (p. 7) van de Stichting Streetcornerwork is de kerntaak het bieden van een outreachend en laagdrempelig hulpaanbod aan mensen in ernstige achterstandssituaties die door de reguliere hulpverlening niet worden bereikt. Voor deze mensen is een outreachende benadering van groot belang. De medewerkers zoeken mensen op in hun eigen leef- en woonomgeving en koppelen daaraan een pakket van dienstverlening, opvang, zinvolle dagbesteding en persoonlijke begeleiding.

Streetcornerwork positioneert zich met deze outreachende benadering ten opzichte van het Bureau Jeugdzorg. Zij richt zich op gemarginaliseerde groepen met meervoudige problemen op de leefgebieden huisvesting, financiën, scholing en arbeid, migratie, gezondheid, sociaal netwerk, vrije tijd en justitie. Een doelgroep die niet (meer) bij andere hulpverleningsinstellingen terecht komt.

Aanbod

In het Jaarverslag 1996 worden de volgende zaken genoemd die samen het hulpaanbod vormen van de Stichting Streetcornerwork:

- Signalering van ontwikkelingen in leefwereld van jongeren en verslaafden.
- (Actieve) contactlegging op ontmoetingsplaatsen.
- Informatie en advies over hulpverleningsaanbod.
- Interventie bij incident of crisis: contactlegging en bemiddeling.
- Zinvolle dagbesteding: sport, uitjes, cultuur en vorming.

- Voorzien in basisbehoeften: nat en droog, douche, plek om tot rust te komen en contact te leggen met hulpverlener.
- Dienstverlening: postadres, regelen van onderdak, huisvesting, financiën.
- Probleemanalyse en indicatiestelling: hulpverleningsplan en instellingen.
- Verwijzing en overdracht: reguliere hulp, verslavingszorg of maatschappelijke opvang.
- Plaatsing: begeleide woonvorm.
- Persoonlijke begeleiding: oplossen van problemen op diverse leefgebieden.
- Toeleiding naar reguliere school of arbeid.
- Trajectbegeleiding (klant) en zorgcoördinatie (instellingen).
- Nazorg.

De signalerende functie van het Streetcornerwork krijgt gestalte doordat de straathoekwerkers elke week lijsten inleveren bij de coördinator die wekelijks in het teamoverleg worden besproken. In het kader van de signalering wordt ook extern overleg gevoerd en vergaderingen bijgewoond, bijvoorbeeld in het geval van extreme overlast.

Na contactlegging op de vindplaats is het volgens de sleutelpersoon van groot belang vertrouwen te winnen van de jongeren. En dat kost bij deze jongeren soms enige maanden.

In de tweede fase van het contact wordt gewerkt aan sociale vaardigheden (afspraken nakomen, brieven schrijven, formulieren invullen). In deze (begeleidings)fase wordt veel formeler gewerkt: er wordt een intakeformulier ingevuld en een behandelplan opgesteld.

Veel hulp is vaak noodgedwongen heel direct: het meegaan naar instellingen, de kamer opruimen, verhuizen of een kamer regelen. Als er al contact is met een andere hulpverleningsinstelling dan wordt de vinger aan de pols gehouden.

Door de Stichting Streetcornerwork worden vooral jongeren en jongvolwassenen bereikt van niet-Nederlandse etnisch-culturele achtergrond, waaronder verslaafden en zwerfjongeren met ernstige psychische en psychiatrische problemen.

Team Zuid registreerde in 1996 543 contacten, waarvan 85 % met jongeren van Marokkaanse afkomst en 95 % boven de 18 jaar. Het aantal begeleide jongeren bedroeg in regio Zuid 87, allen boven de 18 jaar. Het grote aantal Marokkanen wordt door de sleutelpersoon verklaard door het feit dat je juist die gewoon op straat in de contactlegging tegenkomt. Tegelijk speelt mee dat er een Marokkaanse straathoekwerker in dienst is en dat trekt natuurlijk ook juist deze groep aan.

Het merendeel van de genoemde cliënten is afkomstig uit het aangrenzende stadsdeel De Pijp. Exacte cijfers voor het aantal contacten respectievelijk begeleide jongeren Rivierenbuurt zijn volgens de sleutelpersoon niet te geven. Met de doelgroep van jongeren uit Rivierenbuurt wordt overigens niet altijd in Rivierenbuurt zelf contact gelegd. De meeste contacten met deze jongeren vinden zelfs plaats in de coffeeshops in stadsdeel De Pijp.

In het jaarverslag en ook tijdens de interviews wordt aangegeven dat in het Team Zuid grote nadruk wordt gelegd op het organiseren van recreatieve en sportieve activiteiten, die contactlegging moeten bevorderen en jongeren moeten motiveren om meer te doen dan alleen rond te hangen in coffeeshops. Met het organiseren van straatvoetbal (training, competitie, toernooi) werden door het team 120 jongeren bereikt, met het organiseren boksen en kickboksen 90 jongeren en met Hip-Hop muziekonderricht 27 jongeren. Wel vonden al deze activiteiten plaats buiten het stadsdeel Rivierenbuurt en werd daaraan voornamelijk deelgenomen door jongeren uit De Pijp. Deze activiteiten werden ook bezocht door jongeren uit Rivierenbuurt. Om hoeveel jongeren het gaat is niet aangegeven.

Streetcornerwork besteedt 12 uur per week in Rivierenbuurt. Een niet nader te bepalen aantal uren van de 76 uur die besteed wordt aan activiteiten in De Pijp komt ten goede aan jongeren uit Rivierenbuurt die daar worden aangetroffen. Er is sprake van veel stadsdeel-overstijgende contacten binnen deze 76 uur.

Door de Streetcornerworkers van Team Zuid wordt aangegeven dat er onvoldoende recreatieve voorzieningen zijn voor de moeilijke doelgroep die zij bereiken. De Stichting vraagt zich af of dit aanbod binnen de Rivierenbuurt gerealiseerd kan worden of dat daarin samengewerkt moet worden met bijvoorbeeld De Pijp.

5.3 Overige voorzieningen

Stichting Welzijn Rivierenbuurt - Jongerenwerk

In de Rivierenbuurt zijn volgens het jongerenwerk geen grote problemen met jongeren (overlast, criminaliteit). Er is wel veel beleefde overlast. Meer onzichtbare jongerenproblematiek, zoals mishandeling enzovoorts, wordt niet gesignaleerd. Ter verduidelijking wordt aangegeven dat men daar eigenlijk ook geen zicht op heeft.

Bij de Jongeren Activiteiten Winkel zijn sinds vorig jaar de hulp- en ondersteuningsvragen van jongeren geregistreerd; deze blijken heel divers. Een exacte indicatie van de problematiek van jongeren in de Rivierenbuurt kan men (nog) niet geven. Men vraagt zich af op welke manier dit het beste aangepakt kan worden.

Instellingen op het terrein van de jeugdzorg

Voor een overzicht van instellingen achter de voordeur van Bureau Jeugdzorg verwijzen we naar bijlage 6.

5.4 Overleg en samenwerking

Bureau Jeugdzorg Zuid

De medewerkers van Bureau Jeugdzorg hebben met name in de verwijzende zin contacten met instellingen. Voor (reguliere) contacten op stadsdeelniveau zoals de Stichting Welzijn, politie e.d. lijkt de medewerkster van de jeugdinformatie de aangewezen persoon. Zij participeert op dit moment in het overleg rond het project Keerpunt (zie hoofdstuk 4, paragraaf 4.4). Per januari 1998 start het jeugdbudswerk. De *Jongereninformatie* (Bureau Jeugdzorg) en de Werkstichting Kindertelefoon en Kinderrechtswinkel gaan jongeren benaderen om samen met hen te zoeken naar wegen om jongeren en volwassenen te informeren over zaken die hen aangaan.

Stichting Streetcornerwork - Team Zuid

Stichting Streetcornerwork zegt samen te werken met het jongerenwerk, met name via de Marokkaanse werker van de Stichting Streetcornerwork en in de verwijzende sfeer.

Streetcornerwork is van mening dat een vorm van overleg bij het stagneren van het Breed Platform Moeilijke Jeugd node gemist wordt. Het kennen en gekend worden en het kennen van elkaars gezicht is heel belangrijk voor samenwerking. Wat dat betreft is opvallend dat door andere sleutelpersonen in Rivierenbuurt het Streetcornerwork door niemand genoemd wordt in de vraag naar samenwerking.

Dat kan ten dele te maken hebben met de moeilijke doelgroep van het Streetcornerwork. Het gaat om een lastige groep jongeren waar niemand anders in de sfeer van het aanbod iets mee zou kunnen, volgens de sleutelpersoon van Streetcornerwork. Buurthuizen en jongerenwerk zijn gesloten

voor deze moeilijke jongeren; er is een soort angst naar de groep of een gebrek aan ervaring om op een goede wijze met ze om te kunnen gaan. Daarmee ontstaat een dilemma dat als je een voorziening wilt opzetten voor ontmoeting voor deze jongeren, wiens verantwoordelijkheid het dan is; die van het reguliere jongerenwerk of die van het Streetcornerwork.

Opvallend was volgens de sleutelpersoon dat toen het platform nog functioneerde er gezegd werd: "Wij kennen jullie doelgroep hier helemaal niet". Totdat er een jeugdgang gesignaleerd wordt die dan weliswaar niet altijd uit jongeren afkomstig uit Rivierenbuurt hoeft te bestaan. Dan mag het streetcornerwork in actie komen. De samenwerking met streetcornerwork lijkt in het verleden nogal ad hoc en incidentgericht te zijn geweest.

Streetcornerwork heeft naast de contacten in de uitvoering van het werk geen overlegcontacten met jongeren. De sleutelpersoon is van mening dat dat met deze groep ook niet zo zinvol is. Wel wordt over de uitvoering van projecten overlegd met de deelnemers, wat zij willen en over hoe het gaat. Veel van het overleg vindt gewoon op straat plaats. Zo kan een behoefte van jongeren worden opgevangen; dat wordt dan opgepakt en men maakt er werk van.

6 Leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit

Stadsdeel Rivierenbuurt heeft volgens de politiecijfers (Eindrapport project Kick-Off, 1997, p.33) 51 jeugdige delinquenten, waarvan 12 onder de 18 jaar. In vergelijking met de voorgaande jaren is een stijging waarneembaar. In 1996 zijn volgens de sleutelpersoon van de politie 50 meldingen rond 'overlast van jeugd' binnengekomen bij de politie. 22 van deze meldingen hadden te maken met rondhangende jongeren.

6.1 Politie - Wijkteam Rivierenbuurt

Beleid

Sinds de reorganisatie in 1992 is de taak van de politie met betrekking tot jeugdigen in Amsterdam gedecentraliseerd. Op het centrale niveau blijft een taak liggen waar het gaat om sociale jeugdzaken (kindermishandeling en incest). Wijkteams hebben de strafrechtelijke jeugdtaken overgenomen. Wijkteam Rivierenbuurt behoort samen met de wijkteams van De Pijp en Buitenveldert tot district 5. Binnen elk wijkteam is een projectleider Jeugd aangesteld (in Rivierenbuurt wordt de projectleiding gedeeld door twee inspecteurs). De projectleider Jeugd in Buitenveldert is tevens coördinator van het project Jeugd in district 5 en voert (beleids)overleg met de coördinatoren Jeugd van alle andere politiedistricten in de regio Amsterdam-Amstelland.

Volgens de politiewet heeft de politie naast de taken van opsporing van strafbare feiten en ordehandhaving ook een belangrijke hulpverlenende taak. In de formele taakopvatting van de strafrechtelijke jeugdtaak is ervoor gekozen deze hulpverlenende taak zwaar aan te zetten: jeugdzorg is belangrijker dan de repressie. Als andere, minder zware middelen hebben gefaald komt pas de 'harde' handhaving om de hoek kijken.

Aanbod

Bij de beschrijving van de activiteiten van de politie in het kader van het project Jeugd wordt een onderscheid gemaakt in regioprojecten (politieregio Amsterdam-Amstelland) en specifieke projecten van wijkteam Rivierenbuurt.

Binnen de regio is *schooladoptie* reeds jaren gemeengoed. Wijkagenten adopteren een school, ze leggen er bezoeken af en geven er voorlichting (op basisscholen over verkeer, vandalisme, drugspreventie en vuurwerkpreventie en op scholen in het voortgezet onderwijs over vormen van criminaliteit, groepsgedrag en gedrag in het verkeer).

De schoolcontactpersonen maken het ook mogelijk om in samenspraak met de schoolleiding beter te signaleren en in te spelen op hetgeen zich afspeelt op en rondom de school. Ook bij eventueel repressief optreden speelt de schoolcontactpersoon een centrale rol.

In de praktijk blijkt het per agent verschillend toe het contact met de school wordt ingevuld; verder worden nog niet alle scholen bediend.

Een ander regioproject is het *Project Keerpunt*. Middels dit project wordt aan kansarme jongeren een toekomstperspectief geboden in de vorm van opleiding en werk, waardoor de kans op een criminele carrière wordt verkleind. Het beoogde effect is de veiligheid en leefbaarheid te verbeteren. Het project komt uitgebreid aan de orde in hoofdstuk 4.

Het *Jongerentoezicht Rivierenteam* is een wijkteamproject. Jongeren van het team houden onder begeleiding van het wijkteam Rivierenbuurt toezicht

in het De Mirandabad, de directe omgeving van de RAI en onderdelen in de wijk waar het onveiligheidsgevoel het hoogst is. Het project draait in het zomerseizoen (6 maanden) 7 dagen per week. Het doel van het project is om een aantal jongeren taken te laten verrichten onder toezicht van de politie waardoor het gevoel van zelfrespect en verantwoordelijkheid wordt vergroot. Naast het terugdringen van de veel voorkomende criminaliteit, met name in en rond het De Mirandabad, wordt met het team nagestreefd deelnemende jongeren uit het criminele circuit te halen/houden en de kans op een baan op de reguliere arbeidsmarkt te vergroten. Bijkomend effect is de positieve uitstraling naar de wijk en met name de jongeren in de wijk. Aan het team nemen 6 jongeren deel in het kader van de JWG-regeling. Deze jongeren zijn echter niet steeds afkomstig uit stadsdeel Rivierenbuurt. Gekozen is voor een mix van jongeren met en zonder antecedenten.

Verder leggen de projectleiders jeugd *nabezoeken* af bij aangehouden first-offenders. Daarmee beoogt de politie het effect van het politiecontact te verlengen en na te gaan of er extra inzet van de politie of een zorginstelling nodig is. Een nabezoek wordt soms ook afgelegd aan jongeren zonder dat een strafbaar feit heeft plaatsgevonden indien dat volgens de projectleider Jeugd van belang kan zijn voor de betreffende jongere.

Ten slotte is er op initiatief van het wijkteam Rivierenbuurt en de leerplichtambtenaar van stadsdeel Rivierenbuurt een *Breed Platform Moeilijke Jeugd* opgericht. Doelstelling van het platform is de aanpak van individuele (probleem-)jongeren door middel van overleg met relevante instellingen. Sportbuurtwerk, jongerenwerk en waar nodig het Bureau Jeugdzorg maken naast de politie en de leerplichtambtenaar deel uit van het platform. Overigens is het platform al sinds 1996 inactief (zie ook hoofdstuk 2, paragraaf 2.6).

De projectleiders Jeugd van district 5 signaleren een aantal knelpunten. Het eerste knelpunt betreft de moeite die het kost om de doelstellingen op het gebied van de politieke jeugdzorg meetbaar te maken. In het eindrapport van het project Kick-Off is daartoe een poging. Het rapport kan worden gezien als een soort nulmeting.

Een tweede knelpunt is gelegen in het feit dat er nog weinig terecht komt van de interne taakverdeling bij de politie en daarmee ook van het project Jeugd. Noodhulp en dienstverlening worden toch weer gezien als de eerste en belangrijkste taak van de politie.

6.2 Bureau HALT

Beleid

Hoofdtak van Bureau HALT is het uitvoeren van alternatieve afdoeningen voor jeugdige daders die voor de eerste keer met de politie in aanraking zijn gekomen (first-offenders). Daarbij wordt naast het verrichten van werkzaamheden die direct verband houden met het gepleegde delict door de daders, aandacht besteed aan genoegdoening aan de benadeelden. Door middel van de alternatieve afdoening wordt geprobeerd een criminele carrière te voorkomen.

Tot de doelgroep horen minderjarigen tussen de 12 en 18 jaar die in verband met kleine vermogensdelicten (max. 250 gulden schade), vandalisme, brandstichting (beide maximaal 1500 gulden schade), vuurwerkoverlast of winkeldiefstal (maximaal 250 gulden schade) met de politie in aanraking zijn gekomen en voor een HALT-aanpak naar het Bureau HALT zijn verwezen.

Bureau HALT heeft ook een voorlichtende taak: er wordt voorlichting gegeven over de werkzaamheden van HALT en vandalisme- en vuurwerkpreventie. Doelgroep van de voorlichtingsactiviteiten zijn leerlingen op basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.

Aanbod

Nadat een minderjarige dader door de politie is verwezen naar Bureau HALT voor *alternatieve afdoening*, en instemt met deelname¹¹, wordt een gesprek met de jongere gevoerd door een HALT-medewerker. In het gesprek wordt de jongere een aanbod gedaan voor deelname aan een project, dat meestal bestaat uit het verrichten van herstelwerkzaamheden. In voorkomende gevallen maakt schadevergoeding aan de benadeelde deel uit van het HALT-aanbod. Indien de activiteiten met goed gevolg zijn verricht wordt de zaak niet ingezonden naar het openbaar ministerie.

In stadsdeel Rivierenbuurt zijn volgens het jaarverslag 1996 in totaal 11 minderjarigen door de politie verwezen naar Bureau HALT.

Bureau HALT geeft *voorlichting* over de werkzaamheden van HALT en vandalisme- en vuurwerkpreventie. Dat laatste gebeurt in nauwe samenwerking met de politie. De voorlichting wordt voornamelijk gegeven op scholen.

In stadsdeel Rivierenbuurt is volgens het jaarverslag 1996 2 keer voorlichting gegeven op scholen, in samenwerking met wijkteam Rivierenbuurt.

6.3 Stadsdeel Rivierenbuurt - Buurtaanpak

Beleid

Op de begroting van 1997 van het stadsdeel Rivierenbuurt is een bedrag opgenomen voor Buurtaanpak en is een coördinator aangesteld. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat Buurtaanpak zich naast leefbaarheid in het algemeen ook specifiek zou richten op jongeren. Dit beleid is in 1997 bijgesteld. De doelstelling luidt: 'Initiatieven uit de wijk die bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid te honoreren. Bijdragen aan de sociale samenhang in de buurt is daar een onderdeel van, alsmede het verbeteren van de samenwerking tussen sectoren en de organisatie'. Projecten voor en door jongeren kunnen dus nog steeds gehonoreerd worden maar hebben geen specifieke prioriteit.

Aanbod

Vanuit de Buurtaanpak is onder meer het *jongerenfeest* gefinancierd dat als startschot gold voor het nieuw te bepalen jeugdbeleid (juni 1997).

Daarnaast houdt Buurtaanpak zich bezig met de vermeende overlast van scholieren rondom het Grafisch Lyceum. Dit resulteert in 1998 in een *hangplek* die mede ontworpen is door scholieren en waar stadsdeel, politie, scholen en buurtbewoners inspraak in hebben gehad.

6.4 Overige voorzieningen

Stichting Welzijn Rivierenbuurt - Sportbuurtwerk

In het jaarverslag 1996 van de Stichting Welzijn Rivierenbuurt is in het hoofdstuk Preventie een accent aangegeven naar bevordering van de leefbaarheid. Volgens het jaarverslag kan een buurt als leefbaar worden beschouwd als inwoners zich er thuis voelen: als de buurt veilig en schoon is, de kwaliteit van de woningen en de woonomgeving voldoende is en er genoeg voorzieningen als winkels en uitgaansmogelijkheden zijn en men

Noot 11 Bij deelname van jongeren tot 16 jaar wordt tevens toestemming aan de wettelijke vertegenwoordiger gevraagd.

binnen de buurt over voldoende contacten beschikt (p. 9). In de uitwerking wordt vooral verwezen naar vakantieactiviteiten voor kinderen en tieners. Met name de activiteiten van de sportbuurtwerker zijn gericht op leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit (zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.2 en bijlage 5).

Stichting Streetcornerwork - Team Zuid

In het Jaarverslag 1996 van de Stichting Streetcornerwork is een passage te lezen over sociaal veiligheidsbeleid (p.12). Hoewel de cliënten van de Stichting soms de veroorzakers van overlast en (gevoelens van) onveiligheid zijn, staat dat laatste ook vaak hun maatschappelijke integratie en ontwikkeling in de weg. Doel van het Streetcornerwork in dit verband is met name voorkomen dat jongeren meegezogen worden in criminaliteit en overmatig alcohol- en drugsgebruik. Het gebruik maken van 'beschermde vindplaatsen' kan een uitvalsbasis zijn voor dagbestedingsprogramma's en (nieuwe) vormen van individuele trajectbegeleiding.

6.5 Overleg en samenwerking

Politie - Wijkteam Rivierenbuurt

In het kader van leefbaarheid en veiligheid toegespitst naar het aanbod voor jongeren wordt door de politie verwezen naar diverse vormen van samenwerking en overleg.

Naast het (intern) maandelijks *districtsoverleg tussen de projectleiders Jeugd* in district 5 en tussen de districtscoördinatoren noemt de sleutelpersoon van de politie het (inmiddels niet meer actieve) overleg in het kader van het *Breed Platform Moeilijke Jeugd* en *bilateraal overleg* met de leerplichtambtenaar van stadsdeel Rivierenbuurt, Bureau HALT, de sportbuurtwerker, de Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg. Tenslotte is er het overleg in het kader van het Jeugdtoezicht Rivierenteam tussen de politie, Bureau Maatwerk en jongerenwerk Rivierenbuurt. Ook in het kader van het project Keerpunt wordt overlegd met het jongerenwerk.

Stadsdeel Rivierenbuurt - Buurtaanpak

De basisgedachte is dat problemen in de buurt integraal aangepakt moeten worden. Hiertoe is het projectteam Buurtaanpak geformeerd waarin het stadsdeel, de politie en de Stichting Welzijn Rivierenbuurt nauw samenwerken. Een van de resultaten van deze samenwerking is dat de Stichting Welzijn en de politie samen twee steunpunten in de buurt oprichten die uitvalsbasis zijn voor buurtgericht politie- en welzijnswerk.

7 Samenvatting en conclusies

Het aanbod aan voorzieningen in de Rivierenbuurt voor de leeftijdsgroep 12 tot 22 jaar is in kaart gebracht aan de hand van een indeling in vijf terreinen: 'vrije tijd', 'school', 'aan het werk', 'hulp en advies' en 'leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit'. Deze indeling helpt ons niet alleen bij het lokaliseren van lacunes en overlap in het aanbod, maar kan tevens dienen als aanzet tot integraal beleid en een samenhangend aanbod.

In dit laatste hoofdstuk worden per terrein de belangrijkste gegevens samengevat. Vervolgens wordt in paragraaf 7.6 en 7.7 ingegaan op de contacten die instellingen onderling hebben, en de plaats die jongeren innemen. De conclusies van dit aanbodonderzoek zijn in een afzonderlijke notitie naast die van het vraagonderzoek van de Stichting Alexander gelegd. Aan de hand van de behoeften van jongeren en gesignaleerde knelpunten in het aanbod, worden in deze notitie aanbevelingen gedaan ten behoeve van het ontwikkelen van preventief jeugdbeleid in Stadsdeel Rivierenbuurt.

7.1 Vrije tijd

In de Rivierenbuurt zijn weinig winkels die jongeren zullen aanspreken, de uitgaansmogelijkheden zijn zeer beperkt en er is geen bibliotheek. Ook de mogelijkheden voor georganiseerde vrijetijdsbesteding, zoals sportverenigingen, zijn niet bijzonder groot. Veel van de ruim 2400 jongeren zullen hun vrije tijd dan ook voor een groot deel buiten de stadsdeelgrenzen doorbrengen. Temeer omdat de meeste jongeren ook naar school gaan of werken buiten de Rivierenbuurt.

Beperkte financiële mogelijkheden of, in het geval van veel allochtone meisjes, beperkte bewegingsvrijheid, zijn voor jongeren wel een reden om binnen de grenzen van het eigen stadsdeel te blijven. Sommige jongeren hebben nauwelijks alternatieven, zij blijven thuis of gaan de straat op. Met subsidies van het stadsdeel en de inzet van vrijwilligers organiseren de Stichting Welzijn Rivierenbuurt, de Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid en de Marokkaanse Werkgroep goedkope recreatieve en sportieve activiteiten voor deze 'kansarme' jongeren. Hoewel andere jongeren niet uitgesloten worden van deelname, maken die geen gebruik van dit aanbod.

De Stichting Welzijn Rivierenbuurt bereikt met het tiener-/jongerenwerk voor 90% allochtone jongeren, met name Marokkaanse jongens. In de weekenden zijn er geen activiteiten en zijn de verschillende locaties gesloten.

De Stichting zegt op dit moment voor de keuze te staan om het aanbod te veranderen teneinde ook andere jongeren te bereiken. Dit om stigmatisering en segregatie op basis van achterstanden tegen te gaan. De gedachte is dat met een cursorisch aanbod, gericht op creatieve en culturele activiteiten ook jongeren uit niet-achterstandssituaties bereikt zullen worden. Zo'n cursorisch aanbod zal moeten kunnen concurreren met het aanbod van commerciële instellingen teneinde de gewenste groepen jongeren te bereiken, maar zal ook vrijwel kostenloos moeten zijn teneinde de 'kansarme' jongeren te behouden. Een cursorisch aanbod is ook minder vrijblijvend; de jongerenwerkers zijn bang dat met zo'n aanbod de huidige bezoekers weer zullen wegblijven. De kosten die een dergelijk aanbod met zich meebrengen zijn bovendien aanzienlijk hoger.

Per januari 1998 wordt door het jongerenwerk een tussenvorm geboden: tijdens de open inloopavonden worden muziekworkshops en computerlessen aangeboden. Bij deze activiteiten worden deels vrijwilligers ingezet.

Het aanbod van sportbuurtwerk bestaat vooral uit sport- en spelactiviteiten op doordeweekse dagen, op een vijftal pleinen in de Rivierenbuurt: de Rivergames. Met dit aanbod richt het sportbuurtwerk zich op groepen jongeren die op pleinen rondhangen en hoopt men hen te activeren en uiteindelijk te stimuleren tot actieve sportbeoefening bij een sportvereniging. Toch is het met name de overlast die rondhangende jongeren veroorzaken, die als argument wordt gebruikt om een activiteit als de Rivergames te financieren.

De sportbuurtwerker betreurt het dat de Rivergames in de huidige opzet seizoengebonden is. Daardoor zijn er elk jaar acht nieuwe JWG-ers die het programma uitvoeren, en dit team moet dan steeds opnieuw veel investeren om het vertrouwen te winnen bij de jongeren.

Hoewel ze beiden voor een deel elkaars jongeren zeggen te bereiken, vindt er geen overleg plaats tussen de Stichting Welzijn Rivierenbuurt en Stichting Welzijn De Pijp. Zowel jongerenwerk als sportbuurtwerk hebben in voorgaande jaren wel eens samengewerkt, maar door allerlei interne reorganisaties in beide instellingen gebeurt dat nu niet meer.

De Stichting Welzijn Rivierenbuurt geeft aan onderzoek te willen doen naar de behoeften van groepen jongeren die zij op dit moment nog niet bereiken.

Zoals gezegd organiseert de Marokkaanse Werkgroep in de Rivierenbuurt verschillende activiteiten voor Marokkaanse jongeren. Dit zijn andere jongeren dan de jongeren die door het jongerenwerk worden bereikt. De samenwerking met de Stichting Welzijn berust louter op het beschikbaar stellen van accommodatie. Er is geen vorm van inhoudelijk overleg of samenwerking.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor de Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid. Deze vereniging bereikt weer een andere groep jongeren, met name jongeren van Nederlandse komaf en in mindere mate ook Turkse jongeren. De Speeltuinvereniging organiseert naast verschillende clubactiviteiten voor leden ook open activiteiten voor jongeren, met name in vakanties en op feestdagen. Deze activiteiten lopen vaak parallel met het aanbod van de Stichting Welzijn Rivierenbuurt. Om die reden heeft de vereniging contact gezocht met sportbuurtwerk en jongerenwerk en zijn de eerste voorzichtige stappen tot samenwerking gezet.

7.2 School

In stadsdeel Rivierenbuurt zijn drie scholen voor voortgezet onderwijs gevestigd. Het gaat om een school voor speciaal onderwijs en twee scholen voor middelbaar beroepsonderwijs. Gezien dit aanbod zal het duidelijk zijn dat de meeste van de ruim 800 leerplichtige jongeren uit de Rivierenbuurt scholen bezoeken in andere stadsdelen.

Een stadsdeel heeft nauwelijks invloed op het voortgezet onderwijs. Een van de enige schakels tussen stadsdeel en scholen voor voortgezet onderwijs is de leerplichtambtenaar.

De bemoeienis van de leerplichtambtenaar is gericht op schoolverzuim. Bij geconstateerd schoolverzuim heeft hij/zij tot taak alles in het werk te stellen om de jongere terug te leiden naar het onderwijs of een ander leertraject. Regulier overleg met scholen en instellingen als de GG&GD en het PPI in zgn. 'Zorgbreedtecommissies', en directe contacten met jongeren en hun ouders zijn voor de leerplichtambtenaar de belangrijkste middelen om dit te bereiken.

De leerplichtfunctie is officieel onderdeel van het onderwijsbeleid in een stadsdeel. Desondanks treedt de leerplichtambtenaar in veel stadsdelen (nog) solistisch op, zo constateert de RMC-coördinator. In de Rivierenbuurt is dat niet het geval.

In het onderzoek komen drie factoren naar voren die een goede uitoefening van de leerplichtfunctie belemmeren :

- De gemeente waar een jongere woont is verantwoordelijk voor het toezien op de naleving van de Leerplichtwet. Bij de instelling van de stadsdelen in Amsterdam is afgesproken dat de leerplichtambtenaar in het stadsdeel van de school en niet het woongebied in eerste instantie verantwoordelijk is. Dit wordt niet door elke leerplichtambtenaar c.q. elk stadsdeel nagekomen.
- Tot voor kort ontbrak een centraal registratiesysteem voor de leerlingadministratie. Schoolverzuim werd daardoor slechts gebrekkig geregistreerd.
- De leerplichtambtenaar van stadsdeel Rivierenbuurt is al geruime tijd ziek en de plaatsvervanging is van tijdelijke aard.

Met de instelling van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten is een andere belangrijke schakel tussen school en stadsdeel gelegd. Deze is gericht op het terugdringen van het aantal jongeren tussen 12 en 23 jaar dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat. Sinds 1995 trekt het stadsdeel Rivierenbuurt de RMC-functie voor de regio Zuid en is een coördinator aangesteld om deze RMC-functie te realiseren.

Het belangrijkste middel om de kans op voortijdig schoolverlaten te voorkomen is een sluitende melding en registratie van schooluitvallers, zodanig dat deze risicoleerlingen niet uit beeld raken. Vanuit de RMC-functie wordt daarom gewerkt aan het verbeteren van de leerplichtfunctie (zie bovenstaande knelpunten) en het realiseren van effectieve samenwerking tussen onderwijsinstellingen, leerplichtambtenaren en hulpverleningsinstellingen.

Behalve de RMC-functie, als onderdeel van het stadsbrede onderwijsproject Naar Beter Resultaten, zijn een aantal scholen in de Rivierenbuurt als projectschool betrokken bij het project Bij de Les Blijven. Dit project is gericht op het ontwikkelen van een samenhangende, preventieve aanpak van beginnend schoolverzuim bij tieners. De RMC-coördinator maakt deel uit van de klankbordgroep die dit project begeleidt. De uitvoering in regio Zuid is in handen van Stichting Welzijn De Pijp. Voor jongeren in de Rivierenbuurt heeft Bij de Les Blijven tot nog toe geresulteerd in de huiswerkbegeleiding die vanuit het jongerenwerk van Stichting Welzijn Rivierenbuurt aangeboden wordt.

7.3 Aan het werk

Jongeren uit de Rivierenbuurt die werkzoekend zijn, schrijven zich in bij Arbeidsbureau Zuid. Deze inschrijving is noodzakelijk om in aanmerking te kunnen komen voor een uitkering van de Sociale Dienst. Ruim 600 jongeren tussen de 17 en 23 jaar uit regio Zuid staan momenteel ingeschreven bij dit Arbeidsbureau.

Het Arbeidsbureau geeft informatie over beroepen, opleidingen en vacatures, organiseert o.a. sollicitatietrainingen en bemiddelt jongeren naar een baan. Jongeren die extra ondersteuning nodig hebben bij het vinden van een baan, worden doorverwezen naar een speciaal Jongerenteam. Zo'n 100 van de 600 ingeschreven jongeren komen in aanmerking voor deze intensieve begeleiding.

Is een jongere moeilijk te bemiddelen naar een reguliere baan, dan wordt hij doorverwezen naar Bureau Maatwerk. Maatwerk is verantwoordelijk voor de bemiddeling en detachering van jongeren naar JWG-banen. Eind 1997 waren er 24 JWG-plichtige jongeren in de Rivierenbuurt. 19 van hen hebben een baan, waarvan 4 in stadsdeel Rivierenbuurt.

In de Rivierenbuurt zijn in totaal 43 garantiebannen beschikbaar; dat is 2% van alle beschikbare JWG-plaatsen in en rond Amsterdam. Het zijn vooral

arbeidsplaatsen in de welzijnszorg en de stedelijke diensten. De helft van de beschikbare JWG-plaatsen in de Rivierenbuurt is nog vacant.

Voor jongeren die weinig kans maken op werk doordat ze (dreigen) af (te) glijden in de criminaliteit, is in 1996 een speciaal traject opgezet: het project Keerpunt.

Ieder Arbeidsbureau in Amsterdam heeft een speciale Keerpunt-consulent. De consultant Keerpunt inventariseert in een aantal gesprekken met de jongere en zijn begeleider (een medewerker van de aanmeldende instantie)¹² wat de mogelijkheden en wensen ten aanzien van werk zijn. Vervolgens maakt de consultant een trajectplan om de jongere aan de slag te helpen. Het aansturen van het netwerk rond de jongere staat hierin centraal. Dit gebeurt onder meer door iedere twee maanden in het Breed Keerpunt Overleg individuele gevallen te bespreken en met de betrokken instellingen tot een gericht aanbod te komen voor de betreffende jongere. De consultant voor de regio Zuid verzorgt de trajectbegeleiding van ongeveer 40 jongeren.

In het Breed Keerpunt Overleg, dat in elk stadsdeel is opgezet ten behoeve van het project Keerpunt, wordt op initiatief van de regionale instanties overleg gevoerd met verschillende instellingen die op stadsdeelniveau georganiseerd zijn.

Hoewel de Stichting Welzijn Rivierenbuurt 'toeleiding naar scholing en werk' als apart beleidsthema hanteert, worden er op dit terrein geen activiteiten georganiseerd. Jongeren kunnen eventueel wel bij het jongerenwerk terecht voor informatie en advies op dit terrein en het jongerenwerk participeert in het Breed Keerpunt Overleg in stadsdeel Rivierenbuurt.

7.4 Hulp en advies

Jongeren kunnen sinds 1997 bij het Bureau Jeugdzorg in hun regio terecht met hulpvragen op sociaal en relationeel gebied. De hulpverlening vindt in eerste instantie plaats in de vorm van gesprekken met een medewerker van Team Jeugdhulp. Mocht deze vorm van hulp ontoereikend zijn, dan wordt bekeken wat de meest geëigende vorm van hulpverlening zou zijn en wordt doorverwijzing vanuit Bureau Jeugdzorg geregeld.

Bureau Jeugdzorg is er niet alleen voor 'zware problemen'. Ook voor informatie, advies en bemiddeling op alle mogelijke gebieden, zoals relaties, drugs, studiefinanciering etc. kunnen jongeren terecht bij Bureau Jeugdzorg. Daartoe is een speciale 'jongereninfotheek' ingericht waar een medewerkster vier dagen per week spreekuur houdt. Daarnaast is deze medewerkster actief gericht op het leggen van contacten met de verschillende instellingen in de regio Zuid die jongeren tot hun doelgroep rekenen. Zij hoopt met al deze contacten een netwerk op te bouwen om goede doorverwijzingsmogelijkheden voor jongeren te realiseren.

De jongereninfotheek is (nog) niet de laagdrempelige voorziening die het beoogt te zijn. De (tijdelijke) vestiging van Bureau Jeugdzorg Zuid in stadsdeel Slotervaart/Overtoomse veld is hier de oorzaak van. De medewerkster van de jongereninfotheek streeft ernaar om op verschillende plaatsen in de regio Zuid informatiepunten in te richten. Inmiddels is zij in overleg met de Stichting Welzijn Rivierenbuurt over de inrichting van een JIP (Jongeren Informatie Punt) in de huidige Jongeren Activiteitenwinkel.

Voor jongeren in ernstige achterstandssituaties die door de reguliere hulpverlening niet worden bereikt, wordt een hulpverleningsaanbod geboden

Noot 12 Jongeren kunnen zich niet zelf aanmelden voor Keerpunt, maar worden naar Keerpunt verwezen door politie, welzijnsinstellingen of hulpverlenende instanties.

door de Stichting Streetcornerwork. De streetcornerworker gaat de buurt in, probeert actief contact te leggen met de jongeren en begeleidt hen bij het voorzien in basisbehoeften en het vinden van een zinvolle dagbesteding. Met dit aanbod worden met name veel verslaafde jongeren en zwerfjongeren bereikt. Het Streetcornerwork Team Zuid begeleidde in 1996 87 jongeren. Voor stadsdeel Rivierenbuurt heeft Streetcornerwork 12 uur per week beschikbaar, voor stadsdeel De Pijp is dat 76 uur per week. Regulier overleg of samenwerking met instellingen in het stadsdeel, zoals de Stichting Welzijn Rivierenbuurt of de politie, is er niet.

7.5 Leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit

De Rivierenbuurt is uit het oogpunt van leefbaarheid en veiligheid te typeren als een relatief rustige wijk, waar de 'grootstadsproblematiek' niet nadrukkelijk aanwezig is. Dat neemt niet weg dat zich zo nu en dan problemen voordoen waar jongeren bij betrokken zijn. Behalve om jongeren die zich schuldig hebben gemaakt aan het plegen van strafbare feiten (51 in 1996), gaat het ook om groepen rondhangende jongeren die door ouders als bedreigend worden ervaren en in die zin tot klachten over overlast leiden.

Bij de politie komen jaarlijks zo'n 50 meldingen binnen van overlast door jongeren in de Rivierenbuurt. Het aantal meldingen is gedaald in vergelijking met een aantal jaren geleden. De helft van die meldingen heeft betrekking op overlast door rondhangende jongeren.

Op straten en pleinen rondhangende jongeren bezorgen omwonenden gevoelens van onveiligheid. Dit gegeven is van alle tijden. Hoewel de jongeren niet daadwerkelijk iets verkeerd doen, worden de nodige activiteiten ondernomen om deze vorm van overlast door jongeren te voorkomen. Niet alleen de politie maar ook het stadsdeel (Buurtaanpak) en de Stichting Welzijn Rivierenbuurt (jongerenwerk en sportbuurtwerk) zijn hierin actief. Door het aanbieden van diverse laagdrempelige activiteiten wordt geprobeerd deze jongeren van de straat te halen. Daarnaast worden activiteiten georganiseerd die erop zijn gericht jongeren en andere bewoners op een positieve manier met elkaar in contact te brengen. Er is recent een projectteam Buurtaanpak opgericht waarin stadsdeel, politie en de Stichting Welzijn Rivierenbuurt nauw samenwerken teneinde de leefbaarheid en veiligheid in de Rivierenbuurt te bevorderen.

Jongeren die strafbare feiten hebben gepleegd komen terecht bij de politie. Sinds 1992 is de taak van de Amsterdamse politie met betrekking tot jeugdigen gedecentraliseerd. Wijkteams hebben de strafrechtelijke jeugdzaken overgenomen. Naast ordehandhaving en de opsporing van strafbare feiten, hebben zij ook een preventieve en hulpverlenende taak. De activiteiten ten aanzien van jongeren zijn ondergebracht in een project Jeugd, waar een inspecteur en een aantal agenten verantwoordelijk voor zijn. In het project Jeugd in de Rivierenbuurt streeft men ernaar middels onder andere schooladoptie en nabezoeken bij aangehouden jongeren, directe contacten te onderhouden met jongeren. Met het Ri4-team dat bestaat uit jongeren die onder begeleiding van het wijkteam toezicht houdt op verschillende plaatsen in de wijk, heeft de politie een functionele samenwerking met jongeren bereikt. Van al deze activiteiten wordt verwacht dat er een preventieve werking vanuit gaat.

Wijkteam Rivierenbuurt behoort samen met de wijkteams van De Pijp en Buitenveldert tot district 5. De projectleiders Jeugd van de wijkteams in dit district hebben regulier overleg met elkaar en constateren dat de doelstellingen van de politieke jeugdzorg moeilijk meetbaar zijn. Om die reden hebben zij in 1997 een onderzoek gedaan naar jongeren in de Rivierenbuurt die met de politie in aanraking zijn gekomen en de meldingen van overlast. Ook zijn

de activiteiten van de politie beschreven. Dit onderzoek wordt beschouwd als een 'nulmeting' en moet in de toekomst meer zicht geven op het al dan niet bereiken van gestelde doelen.

Op initiatief van de politie en de leerplichtambtenaar is in de Rivierenbuurt een Breed Platform Moeilijke Jeugd opgericht. De doelstelling van dit overleg, waaraan ook het jongerenwerk en sportbuurtwerk deelnemen, is de aanpak van individuele probleemjongeren. Hoewel dit overleg sinds 1996 niet meer actief is, wordt het door zowel de politie als medewerkers van de Stichting Welzijn Rivierenbuurt genoemd als een belangrijk overleg dat men nu mist.

7.6 Overleg en samenwerking in de Rivierenbuurt

In de voorgaande paragrafen zijn per terrein de belangrijkste gegevens over de betrokken instellingen, hun beleid, werkwijze, activiteitenaanbod en doelgroepen, samengevat.

In deze paragraaf gaan we in op een ander belangrijk aspect van het aanbod, namelijk de overlegsituaties en samenwerkingsrelaties die de betrokkenen al dan niet met elkaar hebben.

Vrije tijd

Hoewel verschillende instellingen in de Rivierenbuurt zich inspannen om een vrijetijdsaanbod te realiseren voor 'kansarme' jongeren, ontbreekt het aan afstemming en samenwerking. De Stichting Welzijn Rivierenbuurt en de Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid, die samen het grootste deel van dat aanbod bepalen, verschuilen zich achter verschillen in doelgroepen en werkwijze. Er lijkt verbetering te komen in deze situatie nu de Speeltuinvereniging contact heeft gezocht met jongerenwerk en sportbuurtwerk om bepaalde feest- en vakantieactiviteiten gezamenlijk te organiseren. Jongerenwerk en sportbuurtwerk van Stichting Welzijn Rivierenbuurt hebben het laatste jaar geen contacten gehad met Stichting Welzijn De Pijp. Omdat hun aanbod sterk verschilt en zij voor een deel ook elkaars jongeren bereiken, mag het vreemd genoemd worden dat er geen enkel initiatief wordt genomen op dit gebied.

School

Vanuit de leerplichtfunctie, de RMC-functie en de projecten Naar Beter Resultaten en Bij de Les Blijven wordt op lokaal niveau gewerkt aan een vangnet voor jongeren met een problematische schoolcarrière. In de regio Zuid heeft de RMC-functie specifiek de rol van netwerkontwikkelaar gekregen. Het verbeteren van de samenwerking tussen scholen, leerplichtambtenaren, het PPI en de schoolgezondheidszorg staat zoals gezegd centraal in de RMC-functie. In het onderzoek is niet duidelijk geworden tot welke resultaten deze inspanningen tot nu toe hebben geleid. Misschien is de tijd nog te kort geweest om tot zichtbare resultaten te komen. Het is wel duidelijk dat onder de samenwerkende partijen op het gebied van schooluitval vooral onderwijs- en hulpverleningsinstellingen vallen. Hoewel met Bij de Les Blijven in de regio Zuid wel gekozen is voor het betrekken van welzijnsinstellingen, lijkt dit tot op heden voornamelijk gerealiseerd te zijn in het stadsdeel dat het project trekt (De Pijp). De vraag is of het wenselijk is dat lokale welzijnsinstellingen niet of nauwelijks betrokken zijn bij het voorkomen van schooluitval. Juist in het vrijetijdsaanbod van een instelling liggen mogelijkheden om de aansluiting te zoeken bij het onderwijs, als deze aansluiting vanuit de gezinsachtergrond niet gerealiseerd kan worden.

Aan het werk

Door de wijze waarop project Keerpunt is opgezet, ontmoeten regionale

instellingen en lokale instellingen elkaar. Hoewel het Breed Keerpunt Overleg, dat in elk stadsdeel is opgezet, gaat over de arbeidstoeleiding van een specifieke groep jongeren, wordt het overleg door de lokale deelnemers ervaren als een belangrijke impuls voor hun eigen (lokale) netwerk.

Hulp en advies

Vanuit de jongereninfotheek van Bureau Jeugdzorg Zuid worden op uitvoerend niveau contacten gelegd met lokale instellingen, bedoeld om een netwerk op te bouwen teneinde de informatie- en adviesfunctie zo goed mogelijk te vervullen. Vooralsnog is dit het enige initiatief tot samenwerking dat op het gebied van hulp en advies is genomen, als we de netwerken en samenwerkingscontacten die in onderwijsinstellingen zijn opgebouwd tenminste niet meetellen. Rond schooluitval wordt momenteel ook, zoals we hierboven al beschreven, actief gewerkt aan afstemming en samenwerking. Maar dit lijken vooralsnog gescheiden circuits te zijn.

Leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit

Op initiatief van de politie en de leerplichtambtenaar in de Rivierenbuurt een Breed Platform Moeilijke Jeugd opgericht. De doelstelling van dit overleg, waaraan ook het jongerenwerk en sportbuurtwerk deelnemen, is de aanpak van problemen met jongeren op het gebied van leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit. Hoewel dit overleg sinds 1996 niet meer bestaat, wordt er nog steeds over gesproken door alle participanten. Men was tevreden over deze vorm van samenwerking en zegt het te missen. Tot op heden heeft niemand echter pogingen ondernomen het overleg nieuw leven in te blazen.

Als we alle overlegsituaties en samenwerkingsrelaties in de Rivierenbuurt overzien, dan kunnen we concluderen dat er op het terrein van 'vrije tijd' en 'hulp en advies' solistisch wordt gewerkt.

Op de raakvlakken tussen verschillende terreinen zijn momenteel samenwerkingsverbanden aan het ontstaan. Een voorbeeld is het project Keerpunt waarbij instellingen op het terrein 'leefbaarheid, veiligheid en criminaliteit' en instellingen die 'aan het werk' als hun voornaamste taakgebied hebben, samenwerken. Dergelijke samenwerkingsrelaties worden vergemakkelijkt door de decentralisatie die door de rijksoverheid is ingezet. Instellingen zijn nu lokaal of regionaal georganiseerd (zoals de stadsdelen, zorginstellingen, arbeidsbureau) en als zodanig is hun betrokkenheid bij en kennis van de lokale situatie groter.

Wat verder opvalt is dat de overleggen en samenwerkingsvormen zich allemaal concentreren op 'probleemjongeren'. Lokale instellingen lijken elkaar pas op te zoeken als er problemen zijn. Als de problemen zijn opgelost verdwijnen ook de overlegstructuren en samenwerkingsverbanden. Gezien het beperkte aantal overlegsituaties en samenwerkingsrelaties mogen we concluderen dat die noodzaak in de Rivierenbuurt niet aanwezig is. Waarom wordt er dan zoveel waarde gehecht aan overleg, afstemming en samenwerking? Omdat men in Nederland een preventief voorzieningen-niveau wil realiseren waarin voor alle jongeren en voor alle problemen die zij in hun ontwikkeling tegenkomen een plaats is. Doen zich problemen voor, dan is tijdig signaleren niet voldoende. Er zal ook een weg moeten zijn die leidt naar de meest effectieve vorm van hulp. En juist daar is overleg en samenwerking tussen instellingen noodzakelijk.

Om overleg en samenwerking te realiseren zonder dat deze gebonden is aan noodsituaties, zal aan de volgende voorwaarden voldaan moeten worden:

- De betrokkenen moeten elkaar persoonlijk leren kennen. Een groot aantal mensen die gezien hun functie als intermediair zouden kunnen optreden, zijn namelijk pas kort werkzaam in de Rivierenbuurt.
- Structureel overleg moet een gezamenlijk en zichtbaar doel dienen, an-

ders leggen de deelnemers hun prioriteit al snel elders en bloedt het overleg snel dood.

- Iemand moet zich verantwoordelijk voelen en als regisseur optreden. De Stichting Welzijn is in dit opzicht een geschikte kandidaat¹³.

7.7 Overleg met jongeren

In het onderzoek is bij de verschillende instellingen nagevraagd of, en op welke manier, zij overleg hebben met jongeren. Alle instellingen beroepen zich bij deze vraag op de directe contacten die ze onderhouden met jongeren in het kader van hun activiteiten.

Er is geen structurele vorm van overleg met jongeren in de Rivierenbuurt, niet op het niveau van ontwikkeling en evaluatie van het activiteitenaanbod, en ook niet op het beleidsniveau waar de grote lijnen worden uitgezet.

Daaruit mogen we concluderen dat er in de Rivierenbuurt niet markt-/vraaggericht gewerkt wordt. De Stichting Welzijn Rivierenbuurt heeft wel nadrukkelijk gewezen op hun behoefte om jongeren te betrekken, en zegt dit in de nabije toekomst ook te zullen gaan doen.

Noot 13 In haar ondernemingsplan 1998-2001 anticipeert de Stichting Welzijn Rivierenbuurt hierop als zij aangeeft zich te willen profileren als makelaar of regisseur in samenwerkingsrelaties.

Bijlage 1 Adressen en contactpersonen van in dit rapport genoemde instellingen

Ronald Spanier tel. 5419346	beleidsmedewerker Jeugd, sector Welzijn Stadsdeelkantoor Rivierenbuurt Pres. Kennedyplantsoen 3
Karin Smedink tel. 5419253	(plaatsvervangend) leerplichtambtenaar Stadsdeelkantoor Rivierenbuurt Pres. Kennedyplantsoen 3
Els Weijers tel. 5419349	RMC-coördinator, regio Zuid stadsdeelkantoor Rivierenbuurt Pres. Kennedyplantsoen 3
Tony Beerling tel. 6642999	sectorhoofd sociaal cultureel werk Stichting Welzijn Rivierenbuurt Meerhuizenplein 4a
Aleid Dahmani tel. 6753975	coördinator tiener-/jongerenwerk Stichting Welzijn Rivierenbuurt Amstelkade 29 hs
Chain Fa Chang tel. 3010035	sportbuurtwerker Stichting Welzijn Rivierenbuurt Rijnstraat 115
Gerard Ter Denge Ton van Kesteren tel. 5593560	projectleiders Jeugd Politie, Wijkteam Rivierenbuurt Pres. Kennedylaan 11
Dick Neijssel tel. 6440866	voorzitter speeltuinvereniging Speeltuinvereniging Amsterdam Zuid Gaaspstraat 8
Onno de Weerdt tel. 6791908	straathoekwerker Rivierenbuurt Stichting Streetcornerwerk, team Zuid St. Willibrordiusstraat 6
Carole v.d. Linden tel. 4878290	Jongereninfotheek Bureau Jeugdzorg Zuid Overschiestraat 17
Peter Hilberink tel. 5773145	consulent Jongerenteam Arbeidsbureau Zuid Cornelis Troostplein 23
Marèse Deckers tel. 5773129	consulent Keerpunt Arbeidsbureau Zuid Cornelis Troostplein 23

Bijlage 2 Interviewvragen aanbodonderzoek

Vòòr het interview:

- Wat is de formele rol van deze instelling?
(Uit beleidsstukken/werkplannen/jaarverslag etc.)
- 2 Welke activiteiten/producten levert deze instelling voor jongeren tussen 12 en 22 jaar? Wat is de feitelijke taakuitvoering op basis van jaarverslagen e.d.? Wat is het bereik van jongeren, zo mogelijk uitgesplitst naar doelgroepen?

Tijdens het interview:

- 3 Doorgaan op vraag 2: Welk activiteitenaanbod en wat is de taakopvatting m.b.t het jongerenaanbod?
- 4 Richt de instelling zich op specifieke doelgroepen jongeren? En lukt dat?
- 5 Heeft de instelling overleg met jongeren? In welke vorm gebeurt dat?
- 6 Welke vormen van overleg en/of samenwerking zijn er met andere instellingen?
- 7 Wat zijn verwachtingen t.o.v. andere instellingen en het stadsdeel?
- 8 M.b.t. samenwerking/samenhang: Wat zijn volgens respondent succes- en faalfactoren voor een samenhangend aanbod? Hoe verhoudt zich dat tot de huidige situatie in het stadsdeel?

Bijlage 3 Overzicht bevolkingssamenstelling Rivierenbuurt

Stadsdeel Rivierenbuurt had op 1 januari 1996 27.217 inwoners¹⁴. In onderstaand overzicht wordt dit uitgesplitst naar etnische groepen:

totaal	NL.	Marokk.	Turks	Sur./Ant.	Z-Eur.	niet geïnd.	geïnd.
27.217	18.872	881	467	1343	721	1.480	3.453

In stadsdeel Rivierenbuurt wonen 2.409 jongeren (12 - 22 jaar)¹⁵. In het volgende overzicht wordt dit uitgesplitst naar etnische groepen:

	NL.	Marokk.	Turks	Sur./Ant.	Z-Eur.	niet geïnd.	geïnd.
12-16 m: 395	185	53	21	38	20	35	43
12-16 v: 406	186	59	18	62	16	26	39
17-22 m: 717	447	47	25	53	36	48	61
17-22 v: 891	590	59	19	53	18	74	78
totaal: 2409	1408	218	83	206	90	183	221

Noot 14 Deze gegevens cijfers zijn afkomstig uit 'Amsterdam in Cijfers' (O&S, jaarboek 1996).

Noot 15 De cijfers m.b.t. jongeren dateren van eind 1997. Deze cijfers zijn telefonisch opgevraagd bij O&S, omdat de indeling naar leeftijdsgroepen in het jaarboek van O&S niet bruikbaar was voor ons aanbodonderzoek.

Bijlage 4 Definities uit het Gemeentelijk Functioneel Ontwerp - Sociaal Cultureel Werk

Ontmoeting/recreatie

Het bevorderen van contacten tussen individuen en/of groepen, gericht op ontspanning, gezelligheid en/of kennismaking met door anderen gehanteerde normen en waarden.

Voorbeelden: bridge-drive, jeugdsociëteit, feest Turkse kinderdag, biljarten, ouderensoos.

Vorming/educatie

Het bevorderen van kennis, inzicht en vaardigheden van individuen en/of groepen ter wille van verbetering van het persoonlijk en algemeen maatschappelijk functioneren.

Voorbeelden: VOS-cursus, geheugentraining, toeleidingsproject, kookcursus voor mannen.

Cultuur/creativiteit

Het bevorderen van deelneming van individuen en/of groepen aan cultuur-uitingen, gericht op creatieve ontplooiing, niet, professionele kunstbeoefening en/of kunstbeleving.

Voorbeelden: volksdansclub, cursus klassiek ballet, toneeluitvoering, ouderenkoor.

Dienstverlening/voorlichting

Het bevorderen van zelfredzaamheid door het geven van informatie of advies, het verlenen van concrete diensten en/of het doorverwijzen bij vragen of problemen van persoonlijke of maatschappelijke aard.

Voorbeelden: spel- en opvoedhuis, ombudsman, warme-maaltijdenvoorzieningen, klussendienst.

Belangenbehartiging/activering

Het bevorderen van actieve lichamelijke en geestelijke maatschappelijke participatie, al dan niet in collectief verband, bij ontwikkelingen in en vormgeving van de samenleving in het algemeen en de eigen leef-, woon- en werksituatie in het bijzonder.

Voorbeelden: WAO-platform, meer bewegen voor ouderen, zelfverdediging.

Opvang

Het besteden van aandacht aan individuen en/of groepen behorend tot bijzondere categorieën, gericht op aanvullingen van gesignaleerde (maatschappelijke) tekorten.

Voorbeelden: kinderopvang, spijbelbus, inloophuis randgroepjongeren, dagopvang.

Afstemming/coördinatie

Het bevorderen van intersectoraal beleid, door het realiseren van samenwerking tussen overheden, (zelf)organisaties en specifieke categorieën en/of groepen.

Voorbeelden: samenwerkingsverband onderwijsvoorrangsgebied, werkgroep sociale vernieuwing, zorgbemiddeling.

Signalering

Het bevorderen van inzicht in persoonlijke en maatschappelijke tekorten en de mogelijkheden om in deze tekorten te voorzien.

Voorbeelden: wijksignalementen, huisbezoek, actiebijeenkomsten, gebruikersenquête, probleemrapportage.

Bijlage 6 Overzicht van instellingen voor jeugdgezondheidszorg, jeugdbescherming en jeugdhulpverlening in de regio Zuid en het grotere ROA-gebied

Preventie/ambulante hulp

- diverse hulpvormen RIAGG (deels alleen voor zorgregio's);
- GG&GD (zorgregio Zuid);
- Raad voor de Kinderbescherming;
- Advies- en Meldpunt Kindermishandeling;
- SiJa: spel en opvoedingsvoorlichting, (gezins)voogdij, jeugdreclassering;
- Streetcornerwerk (zorgregio Zuid);
- FIOM-buro;
- Kindertelefoon en Kinderrechtswinkel;
- Stichting Zwerfjongeren;
- Leefkringhuis Gere Paulussen;
- William Schrikkerstichting;
- Advies- en Klachtenburo Jeugdhulpverlening.

Pleegzorg

- Amstelslad GOP;
- SiJa: pleegzorg.

Daghulp

- HVO Begeleid Wonen Amsterdam;
- Dercksen centrum adolescentenafdeling;
- MKD Kabouterhuis.

Dag- en nachthulp

- BJ Noord Holland: Therapeutisch gezinshuis, Browndale, Kamertraining;
- De skills (zorgregio Zuid);
- Triangel;
- Middelveld.

Combinatie preventie / ambulante- / dag- / nachthulp

- Jeugdpsychiatrisch centrum Amstelland-Tulpenburg;
- GPI;
- Stichting Therapeutische Gezinsverpleging;
- Paedologisch Instituut;
- AMC-ziekenhuis;
- diverse hulpvormen Afra Boddaert (deels alleen voor zorgregio's);
- diverse hulpvormen Amstelslad (deels alleen voor zorgregio's);
- diverse hulpvormen SAC (deels alleen voor zorgregio's);
- diverse hulpvormen PPI (deels alleen voor zorgregio's).